

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŻEGLUGI

z dnia 30 października 1971 r.

w sprawie kwalifikacji zawodowych członków załóg polskich statków morskich.

Na podstawie art. 46 § 1 Kodeksu morskiego (Dz. U. z 1961 r. Nr 58, poz. 318) oraz art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 21 maja 1963 r. o rybołówstwie morskim (Dz. U. Nr 22, poz. 115) zarządza się, co następuje:

DZIAŁ I

Przepisy wstępne.

§ 1. 1. Przepisy rozporządzenia określają kwalifikacje zawodowe członków załóg polskich statków morskich, wymagane do zajmowania stanowisk oficerskich i nieoficerskich (marynarskich, rybackich) w poszczególnych służbach.

2. Posiadanie wymaganych kwalifikacji stwierdza się przyznaniem stopnia oficerskiego albo marynarskiego lub rybackiego i wydaniem odpowiedniego dyplomu lub świadectwa.

§ 2. 1. Przez praktykę pływania wymaganą w rozporządzeniu do uzyskania poszczególnych stopni rozumie się praktykę nabytą na statkach polskich.

2. Praktyka pływania nabyta na statkach obcych może być w indywidualnych wypadkach zaliczona do praktyki wymaganej do uzyskania stopnia oficerskiego tylko za zgodą Ministra Żeglugi, a stopnia marynarskiego i rybackiego — tylko za zgodą dyrektora urzędu morskiego.

§ 3. Z zastrzeżeniem odmiennych przepisów niniejszego rozporządzenia stopnie oficerskie, marynarskie i rybackie na polskich statkach morskich mogą uzyskać osoby posiadające obywatelstwo polskie.

§ 4. 1. Osoby ubiegające się o uzyskanie stopni oficerskich obowiązane są posiadać świadectwo dojrzałości, a stopni marynarskich i rybackich — świadectwo ukończenia szkoły podstawowej.

2. Warunek posiadania świadectwa dojrzałości nie dotyczy osób ubiegających się o uzyskanie stopni szypca II i I klasy rybołówstwa morskiego i oficera mechanika okrętowego V klasy; osoby te obowiązane są jednak posiadać świadectwo ukończenia szkoły podstawowej.

3. Osoby wymienione w ust. 1 obowiązane są posiadać umiejętność pływania stwierdzoną odpowiednim dokumentem.

§ 5. Kwalifikacje zawodowe członków załóg statków morskich uprawiających żeglugę krajową, z wyjątkiem statków rybackich, jak również kwalifikacje wymagane do uprawiania żeglugi morskiej statkami sportowymi, regulują odrębne przepisy.

§ 6. Kwalifikacje zawodowe członków załóg przemysłowych na statkach morskich regulują odrębne przepisy.

DZIAŁ II

Kwalifikacje oficerów.

Rozdział 1

Oficerowie służby pokładowej statków morskich z wyjątkiem statków rybackich.

§ 7. 1. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się do oficerów służby pokładowej wszelkich statków morskich objętych rozporządzeniem, z wyjątkiem statków rybackich.

2. Przez praktykę pływania wymaganą do uzyskania poszczególnych stopni określonych w niniejszym rozdziale rozumie się praktykę nabytą na statkach innych niż rybackie.

§ 8. W służbie pokładowej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) porucznik żeglugi małej,
- 2) porucznik żeglugi wielkiej,
- 3) kapitan żeglugi małej,
- 4) kapitan żeglugi wielkiej.

§ 9. 1. W służbie pokładowej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) asystent pokładowy — pomocnik kierownika statku nie pełniący samodzielnie służby,
- 2) IV oficer — pomocnik kierownika statku,
- 3) III oficer — pomocnik kierownika statku,

- 4) II oficer — pomocnik kierownika statku,
- 5) I oficer — zastępca kierownika statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych w żegludze wielkiej, na których jest on pomocnikiem kierownika statku,
- 6) starszy oficer — zastępca kierownika statku pasażerskiego w żegludze wielkiej lub szkolnego w żegludze wielkiej,
- 7) kapitan — kierownik statku.

2. Asystent pokładowy, który posiada dyplom oficera służby pokładowej, może pełnić samodzielnie służbę w porcie.

3. Na statkach pasażerskich, na których istnieje zawodowa straż pożarna, ustala się odrębne stanowisko oficera pożarowego, który jest komendantem tej straży.

§ 10. 1. Dla ustalenia uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów służby pokładowej rozróżnia się następujące rodzaje żeglugi morskiej:

- 1) żegluga przybrzeżna,
- 2) żegluga mała,
- 3) żegluga wielka.

2. Przez żeglugę przybrzeżną rozumie się żeglugę morską w odległości nie przekraczającej 20 mil morskich od linii brzegu morskiego Państwa Polskiego.

3. Przez żeglugę małą rozumie się żeglugę na Morzu Bałtyckim poza granicami żeglugi przybrzeżnej oraz na Morzu Północnym do 62° szerokości geograficznej północnej i 8° długości geograficznej zachodniej, jak również żeglugę na wodach do linii łączącej Ouessant (Francja) i Fastnet (Irlandia).

4. Przez żeglugę wielką rozumie się żeglugę na pozostałych obszarach morskich.

5. Żeglugę uprawianą w sposób ciągły z obcych portów o zasięgu przekraczającym 500 mil morskich traktuje się jako żeglugę wielką, a o zasięgu do 500 mil morskich — jako żeglugę małą.

§ 11. Do uzyskania stopnia oficerskiego w służbie pokładowej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia porucznika żeglugi małej:
  - 1) ukończenie szkoły morskiej w specjalności służby pokładowej,
  - 2) posiadanie 24-miesięcznej praktyki pływania na statku w charakterze członka załogi lub ucznia w służbie pokładowej, w tym 6 miesięcy na stanowisku starszego marynarza lub marynarza, oraz co najmniej 6 miesięcy na stanowisku asystenta w żegludze wielkiej lub małej; pływanie w żegludze przybrzeżnej na statkach ponad 250 BRT może być zaliczone w stosunku 2 miesiące za 1 miesiąc wymaganej praktyki pływania, w ilości jednak nie większej niż 6 miesięcy tej praktyki, albo
- 3) posiadanie 60-miesięcznej praktyki pływania na statku w charakterze członka załogi w służbie pokładowej, w tym co najmniej 12 miesięcy na stanowisku i w stopniu starszego marynarza i 6 miesięcy na stanowisku asystenta pokładowego w żegludze wielkiej lub małej; pływanie w żegludze przybrzeżnej na statkach ponad 250 BRT może być zaliczone w stosunku 2 miesiące za 1 miesiąc wymaganej praktyki pływania, w ilości jednak nie większej niż 12 miesięcy tej praktyki,
- 4) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego;
  2. do uzyskania stopnia porucznika żeglugi wielkiej:
    - 1) posiadanie stopnia porucznika żeglugi małej,
    - 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowiskach oficerskich w służbie pokładowej; praktykę na stanowisku asystenta pokładowego zalicza się w ilości nie większej niż 6 miesięcy; pływanie w żegludze przybrzeżnej na statkach ponad 250 BRT może być zaliczone w stosunku 2 miesiące za 1 miesiąc wymaganej praktyki pływania, w ilości jednak nie większej niż 6 miesięcy tej praktyki,

3) osoby, które nie ukończyły szkoły morskiej w specjalności służby pokładowej, obowiązane są złożyć ponadto egzamin teoretyczny;

3. do uzyskania stopnia kapitana żeglugi małej:

- 1) posiadanie stopnia porucznika żeglugi wielkiej,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowiskach oficerskich w służbie pokładowej, w tym co najmniej 12 miesięcy w żegludze wielkiej; pływanie w żegludze przybrzeżnej na stanowisku co najmniej kierownika (kapitana) statku pasażerskiego ponad 250 BRT może być zaliczone w stosunku 2 miesiące za 1 miesiąc wymaganej praktyki pływania, w ilości jednak nie większej niż 6 miesięcy tej praktyki,
- 3) złożenie egzaminu teoretycznego;

4. do uzyskania stopnia kapitana żeglugi wielkiej:

- 1) posiadanie stopnia kapitana żeglugi małej,
- 2) posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku zastępcy kierownika statku (kapitana) w żegludze wielkiej; do wymaganej praktyki może być zaliczony okres pływania na stanowisku kierownika statku (kapitana) w żegludze małej, nie przekraczający jednak 9 miesięcy,
- 3) złożenie egzaminu teoretycznego.

§ 12. 1. Stanowisko oficera pożarowego, przewidziane w § 9 ust. 3, może zajmować osoba posiadająca:

- 1) kwalifikacje zawodowe oficera pożarnictwa,
- 2) 36-miesięczną praktykę na stanowisku inspektora ochrony przeciwpożarowej w przedsiębiorstwach żeglugi morskiej, w urzędach morskich lub w Głównym Inspektoracie Ochrony Przeciwpożarowej Ministerstwa Żeglugi albo na stanowisku oficerskim w portowych strażach pożarnych portów Gdańsk, Gdynia, Szczecin i Swinoujście lub w zawodowych strażach pożarnych stoczni morskich.

2. Asystentem pokładowym może być absolwent szkoły morskiej w specjalności służby pokładowej posiadający 15 miesięcy praktyki pływania wymaganej do uzyskania stopnia porucznika żeglugi małej lub osoba, która złożyła egzamin teoretyczny wymagany do uzyskania stopnia porucznika żeglugi małej i posiada 48 miesięcy praktyki pływania wymaganej do uzyskania tego stopnia.

§ 13. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów służby pokładowej:

1. Porucznik żeglugi małej może być:

- 1) zastępcą kierownika statku (kapitana) w żegludze małej na każdym statku do 500 BRT, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych, jeżeli posiada 24-miesięczną praktykę pływania na stanowiskach oficerskich w służbie pokładowej,
- 2) II oficerem w żegludze małej na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych ponad 500 BRT,
- 3) III oficerem w każdej żegludze i na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych w żegludze wielkiej,
- 4) IV oficerem w każdej żegludze i na każdym statku.

2. Porucznik żeglugi wielkiej może być:

- 1) kierownikiem statku (kapitanem) w żegludze małej na każdym statku do 500 BRT, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych, jeżeli posiada 12-miesięczną praktykę pływania na stanowisku I oficera,
  - 2) zastępcą kierownika statku (kapitana) w żegludze małej na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych ponad 500 BRT,
  - 3) II oficerem w każdej żegludze i na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych w żegludze wielkiej,
  - 4) III oficerem w każdej żegludze i na każdym statku.
3. Kapitan żeglugi małej może być:

- 1) kierownikiem statku (kapitanem) w żegludze małej na każdym statku do 3000 BRT, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych ponad 500 BRT,
  - 2) zastępcą kierownika statku (kapitana) w każdej żegludze i na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych w żegludze wielkiej,
  - 3) II oficerem w każdej żegludze i na każdym statku.
4. Kapitan żeglugi wielkiej może być:
- 1) kierownikiem statku (kapitanem) w każdej żegludze i na każdym statku, jednak warunkiem zajmowania tego stanowiska na statkach pasażerskich i szkolnych w żegludze wielkiej jest posiadanie 48-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku kierownika (kapitana) na innych statkach w tej żegludze,
  - 2) zastępcą kierownika statku (kapitana) w każdej żegludze i na każdym statku, jednakże warunkiem zajmowania tego stanowiska na statkach pasażerskich i szkolnych w żegludze wielkiej jest posiadanie 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku I oficera na innych statkach w tej żegludze,
  - 3) I oficerem na statku pasażerskim i szkolnym w żegludze wielkiej.

Rozdział 2

Oficerowie służby pokładowej statków rybackich.

§ 14. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się do oficerów służby pokładowej na statkach rybackich, to jest na statkach używanych do rybołówstwa morskiego oraz do celów szkoleniowych i naukowo-badawczych w zakresie rybołówstwa morskiego.

§ 15. W służbie pokładowej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) szyper II klasy rybołówstwa morskiego,
- 2) szyper I klasy rybołówstwa morskiego,
- 3) porucznik żeglugi małej rybołówstwa morskiego,
- 4) porucznik żeglugi wielkiej rybołówstwa morskiego,
- 5) kapitan żeglugi małej rybołówstwa morskiego,
- 6) kapitan żeglugi wielkiej rybołówstwa morskiego.

§ 16. 1. W służbie pokładowej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) asystent pokładowy — pomocnik kierownika statku nie pełniący samodzielnie służby,
- 2) IV oficer — pomocnik kierownika statku,
- 3) III oficer — pomocnik kierownika statku,
- 4) II oficer — pomocnik kierownika statku,
- 5) II szyper — zastępca kierownika statku do 120 BRT,
- 6) I oficer — zastępca kierownika statku ponad 120 BRT, z wyjątkiem statków szkolnych w żegludze wielkiej oraz statków naukowo-badawczych ponad 2000 BRT w tej żegludze, na których jest on pomocnikiem kierownika statku,
- 7) starszy oficer — zastępca kierownika statku szkolnego w żegludze wielkiej oraz statku naukowo-badawczego ponad 2000 BRT w tej żegludze,
- 8) szyper, I szyper — kierownik statku do 120 BRT,
- 9) kapitan — kierownik statku ponad 120 BRT.

2. Na statkach do 120 BRT kierownikiem statku jest I szyper, a jego zastępcą II szyper. Jeżeli na statku nie przewidziano stanowiska zastępcy kierownika statku, kierownikiem statku jest szyper.

3. Asystent pokładowy, który posiada dyplom oficera służby pokładowej uprawniający do zajmowania stanowiska co najmniej IV oficera na określonym statku, może na tym statku pełnić samodzielnie służbę w porcie.

§ 17. 1. Dla ustalenia uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów służby pokładowej rozróżnia się następujące rodzaje żeglugi morskiej:

- 1) żegluga na wodach osłoniętych,
- 2) żegluga przybrzeżna,
- 3) żegluga bałtycka,
- 4) żegluga mała,
- 5) żegluga wielka.

2. Przez żeglugę na wodach osłoniętych rozumie się żeglugę na wodach polskich na Zalewach Szczecińskim i Wiślanym oraz w Zatoce Gdańskiej na zachód od linii łączącej południowy cypel Mierzei Helskiej ze wschodnim brzegiem ujścia Wisły pod Świbnem.

3. Przez żeglugę bałtycką rozumie się żeglugę na Morzu Bałtyckim, na Bełtach i Kattegacie oraz na Skagerraku do 10° długości geograficznej wschodniej.

4. Przez żeglugę małą rozumie się żeglugę poza granicami żeglugi bałtyckiej na Morzu Północnym do 62° szerokości geograficznej północnej i 8° długości geograficznej zachodniej, jak również żeglugę na wodach do linii łączącej Ouessant (Francja) i Fastnet (Irlandia).

5. Przepisy § 10 ust. 2, 4 i 5 stosuje się odpowiednio.

§ 18. Do uzyskania stopnia oficerskiego w służbie pokładowej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia szypra II klasy rybołówstwa morskiego:

- 1) ukończenie technikum rybołówstwa morskiego w specjalności rybołówstwa kutrowego,
- 2) posiadanie 24-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach rybackich w charakterze członka załogi lub ucznia w służbie pokładowej, w tym co najmniej 6 miesięcy na stanowisku starszego rybaka, albo
- 3) ukończenie zasadniczej szkoły rybołówstwa morskiego w zawodzie rybaka morskiego,
- 4) posiadanie 36-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach rybackich w charakterze członka załogi lub ucznia w służbie pokładowej, w tym co najmniej 12 miesięcy na stanowisku i w stopniu starszego rybaka,
- 5) złożenie egzaminu praktycznego na statku, albo
- 6) posiadanie 54-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach rybackich w charakterze członka załogi w służbie pokładowej, w tym co najmniej 18 miesięcy na stanowisku i w stopniu starszego rybaka,
- 7) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego;

2. do uzyskania stopnia szypra I klasy rybołówstwa morskiego:

- 1) posiadanie stopnia szypra II klasy rybołówstwa morskiego,
- 2) posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach rybackich na stanowiskach oficerskich,
- 3) osoby, które nie ukończyły technikum rybołówstwa morskiego w specjalności rybołówstwa kutrowego, obowiązane są złożyć ponadto egzamin teoretyczny i praktyczny;

3. do uzyskania stopnia porucznika żeglugi małej rybołówstwa morskiego:

- 1) ukończenie szkoły morskiej w specjalności nawigacyjno-połowej,
- 2) posiadanie 24-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach rybackich w charakterze członka załogi lub ucznia w służbie pokładowej, w tym 12 miesięcy na stanowisku starszego rybaka lub rybaka i 3 miesiące na

stanowisku asystenta pokładowego w żegludze wielkiej lub małej,
albo

- 3) posiadanie 60-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach rybackich w charakterze członka załogi w służbie pokładowej, w tym co najmniej 18 miesięcy na stanowisku I w stopniu starszego rybaka w żegludze wielkiej lub małej i 6 miesięcy na stanowisku asystenta pokładowego w tej żegludze,

- 4) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego;

4. do uzyskania stopnia porucznika żeglugi wielkiej rybołówstwa morskiego:

- 1) posiadanie stopnia porucznika żeglugi małej rybołówstwa morskiego,

- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach rybackich na stanowiskach oficerskich w służbie pokładowej, w tym co najmniej 12 miesięcy w żegludze wielkiej lub małej; praktykę na stanowisku asystenta pokładowego zalicza się w ilości nie większej niż 6 miesięcy,

- 3) osoby, które nie ukończyły szkoły morskiej w specjalności nawigacyjno-połowowej, obowiązane są złożyć ponadto egzamin teoretyczny;

5. do uzyskania stopnia kapitana żeglugi małej rybołówstwa morskiego:

- 1) posiadanie stopnia porucznika żeglugi wielkiej rybołówstwa morskiego,

- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach rybackich na stanowiskach oficerskich w służbie pokładowej, w tym co najmniej 12 miesięcy w żegludze wielkiej lub małej,

- 3) złożenie egzaminu teoretycznego;

6. do uzyskania stopnia kapitana żeglugi wielkiej rybołówstwa morskiego:

- 1) posiadanie stopnia kapitana żeglugi małej rybołówstwa morskiego,

- 2) posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku zastępcy kierownika (kapitana) statku rybackiego w żegludze wielkiej lub kierownika (kapitana) statku rybackiego ponad 300 BRT w żegludze małej; do praktyki tej zalicza się praktykę pływania na stanowiskach zastępcy kierownika statku rybackiego ponad 300 BRT w żegludze małej lub II oficera w żegludze wielkiej, w stosunku 2 miesiące praktyki zastępczej za 1 miesiąc praktyki wymaganej,

- 3) złożenie egzaminu teoretycznego.

§ 19. Asystentem pokładowym może być osoba, która spełniła warunki wymagane do uzyskania stopnia porucznika żeglugi małej rybołówstwa morskiego, z wyjątkiem wymaganej praktyki pływania na stanowisku asystenta pokładowego oraz egzaminu praktycznego, jeżeli egzamin ten jest wymagany.

§ 20. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów służby pokładowej:

1. Szyper II klasy rybołówstwa morskiego może być:

- 1) kierownikiem statku (szyprem) w żegludze bałtyckiej na statkach rybackich do 60 BRT, z wyjątkiem statków szkolnych i naukowo-badawczych,

- 2) zastępcą kierownika (I szypira) statku w żegludze bałtyckiej i małej na statkach rybackich do 120 BRT, z wyjątkiem statków szkolnych i naukowo-badawczych.

2. Szyper I klasy rybołówstwa morskiego może być:

- 1) kierownikiem statku (I szyprem) w żegludze bałtyckiej i małej na statkach rybackich do 120 BRT; warunkiem zajmowania tego stanowiska na statkach rybackich w żegludze małej jest posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowiskach oficerskich na statkach rybackich w tej żegludze,

- 2) kierownikiem statku (kapitanem) w żegludze bałtyckiej lub małej na statkach rybackich do 300 BRT, jeżeli posiada dodatkową 36-miesięczną praktykę pływania na statkach rybackich ponad 60 BRT na stanowisku I szypira lub na statkach rybackich ponad 120 BRT na stanowisku I oficera, z tym że dla zajmowania stanowiska kapitana na statkach rybackich w żegludze małej dodatkowa praktyka pływania powinna być nabyta w tej żegludze,

- 3) zastępcą kierownika (kapitana) statku w żegludze bałtyckiej i małej na statkach rybackich do 300 BRT, z wyjątkiem statków szkolnych i naukowo-badawczych.

3. Porucznik żeglugi małej rybołówstwa morskiego może być:

- 1) kierownikiem statku (I szyprem):

- a) w żegludze bałtyckiej na statkach rybackich do 120 BRT, z wyjątkiem statków szkolnych i naukowo-badawczych ponad 60 BRT, jeżeli posiada 12-miesięczną praktykę pływania na statkach rybackich na stanowiskach oficerskich,

- b) w żegludze małej na statkach rybackich do 120 BRT, z wyjątkiem statków szkolnych i naukowo-badawczych, jeżeli posiada 12-miesięczną praktykę pływania na statkach na stanowiskach oficerskich w tej żegludze,

- 2) kierownikiem statku (kapitanem) w żegludze bałtyckiej lub w żegludze małej na statkach rybackich do 300 BRT, z wyjątkiem statków szkolnych i naukowo-badawczych, jeżeli posiada dodatkową 36-miesięczną praktykę pływania na statkach rybackich na samodzielnych stanowiskach oficerskich, z tym że do zajmowania tego stanowiska na statkach rybackich w żegludze małej dodatkowa praktyka pływania powinna być nabyta w tej żegludze,

- 3) zastępcą kierownika (kapitana) statku w żegludze bałtyckiej i w żegludze małej na statkach rybackich do 300 BRT, z wyjątkiem statków szkolnych i naukowo-badawczych ponad 120 BRT, jeżeli posiada 6-miesięczną praktykę pływania na stanowisku oficerskim,

- 4) II oficerem w żegludze małej na każdym statku rybackim, z wyjątkiem statków szkolnych i naukowo-badawczych ponad 300 BRT,

- 5) III i IV oficerem w każdej żegludze i na każdym statku rybackim, z wyjątkiem statków szkolnych i naukowo-badawczych ponad 300 BRT w żegludze wielkiej.

4. Porucznik żeglugi wielkiej rybołówstwa morskiego może być:

- 1) kierownikiem statku (kapitanem) w żegludze bałtyckiej i małej na statkach rybackich do 300 BRT, z wyjątkiem statków szkolnych i naukowo-badawczych ponad 120 BRT,

- 2) zastępcą kierownika (kapitana) statku w każdej żegludze na statkach rybackich do 800 BRT, z wyjątkiem statków szkolnych i naukowo-badawczych ponad 300 BRT,

- 3) II oficerem w każdej żegludze i na każdym statku rybackim, z wyjątkiem statków szkolnych i naukowo-badawczych ponad 800 BRT w żegludze wielkiej,

- 4) III i IV oficerem w każdej żegludze i na każdym statku rybackim.

5. Kapitan żeglugi małej rybołówstwa morskiego może być:

- 1) kierownikiem statku (kapitanem) w żegludze bałtyckiej i małej na każdym statku rybackim, a w żegludze wielkiej na statku rybackim do 800 BRT, z wyjątkiem statków szkolnych i naukowo-badawczych ponad 300 BRT; warunkiem zajmowania tego stanowiska na statkach rybackich w żegludze wielkiej jest posiadanie 12-miesięcz-

- nej praktyki pływania na stanowiskach oficerskich na statkach rybackich w tej żegludze,
- 2) zastępcą kierownika statku (kapitana) w każdej żegludze i na każdym statku rybackim, z wyjątkiem statków szkolnych i naukowo-badawczych ponad 800 BRT w żegludze wielkiej,
  - 3) II oficerem — w każdej żegludze i na każdym statku rybackim.

6. Kapitan żeglugi wielkiej rybołówstwa morskiego może być kierownikiem (kapitanem) każdego statku rybackiego w każdej żegludze. Do zajmowania stanowiska kierownika (kapitana) na statkach szkolnych i naukowo-badawczych ponad 300 BRT w żegludze wielkiej oraz na trawlerach przetwórczych, trawlerach zamrażalniach i na statkach bazach rybackich wymagane jest posiadanie 18-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku kierownika (kapitana) na innych statkach ponad 300 BRT lub zastępcy kierownika (kapitana) na statkach rybackich ponad 800 BRT w stopniu co najmniej kapitana żeglugi małej rybołówstwa morskiego.

§ 21. Z zastrzeżeniem § 88 przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio do oficerów służby pokładowej na statkach dokonujących czynności przetwórczych lub usługowych w zakresie rybołówstwa morskiego.

Rozdział 3

Oficerowie służby mechanicznej.

§ 22. W służbie mechanicznej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) oficer mechanik okrętowy V klasy,
- 2) oficer mechanik okrętowy IV klasy,
- 3) oficer mechanik okrętowy III klasy,
- 4) oficer mechanik okrętowy II klasy,
- 5) oficer mechanik okrętowy I klasy.

§ 23. 1. W służbie mechanicznej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) asystent maszynowy — pomocnik kierownika maszyn nie pełniący samodzielnie służby,
- 2) IV mechanik — pomocnik kierownika maszyn,
- 3) III mechanik — pomocnik kierownika maszyn,
- 4) II mechanik — zastępca kierownika maszyn,
- 5) I mechanik — kierownik maszyn na statkach II, III, IV i V kategorii,
- 6) starszy mechanik — kierownik maszyn na statkach I kategorii.

2. Asystent maszynowy, który posiada dyplom oficera służby mechanicznej, może pełnić samodzielnie służbę w porcie.

3. Na statkach pasażerskich I kategorii oraz na innych statkach pasażerskich w żegludze wielkiej I mechanik jest zastępcą kierownika maszyn, a II mechanik — pomocnikiem kierownika maszyn.

4. Na statkach rybackich I kategorii, na których nie przewidziano stanowiska starszego mechanika, kierownikiem maszyn jest I mechanik, a zastępcą kierownika maszyn — II mechanik.

§ 24. Dla ustalenia uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów służby mechanicznej rozróżnia się 5 kategorii statków morskich:

- kategoria V — statki o mocy głównych silników od 150 do 250 KM,
- kategoria IV — statki o mocy głównych silników od 250 do 600 KM,
- kategoria III — statki o mocy głównych silników od 600 do 1500 KM,

kategoria II — statki o mocy głównych silników od 1500 do 3000 KM, z wyjątkiem trawlerów przetwórczych i trawlerów zamrażalni o mocy głównych silników ponad 2200 KM,

kategoria I — statki o mocy głównych silników powyżej 3000 KM oraz trawlerzy przetwórczy i trawlerzy zamrażalni o mocy głównych silników ponad 2200 KM.

§ 25. Do uzyskania stopnia oficerskiego w służbie mechanicznej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego V klasy:

- 1) ukończone technikum rybołówstwa morskiego w specjalności rybołówstwa kutrowego,
- 2) posiadanie 30-miesięcznej praktyki pływania na statkach w charakterze członka załogi lub ucznia w służbie mechanicznej, w tym co najmniej 6 miesięcy na stanowisku motorzysty na statkach co najmniej V kategorii oraz 6 miesięcy na stanowisku motorzysty na statkach V lub IV kategorii; 12 miesięcy praktyki pływania może być zastąpionych praktyką w warsztatach mechanicznych szkoły wymienionej w pkt 1 lub w warsztatach mechanicznych i stoczniach przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych, albo,

3) posiadanie stopnia motorzysty okrętowego lub smarownika okrętowego,

- 4) posiadanie 54-miesięcznej praktyki pływania na statkach w charakterze członka załogi lub ucznia w służbie mechanicznej, w tym co najmniej 18 miesięcy na stanowisku motorzysty okrętowego lub smarownika okrętowego na statkach co najmniej V kategorii oraz 6 miesięcy na stanowisku motorzysty na statkach V lub IV kategorii; 24 miesiące praktyki pływania mogą być zastąpione praktyką w warsztatach mechanicznych i stoczniach przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych; dla osób, które ukończyły zasadniczą szkołę rybołówstwa morskiego w zawodzie motorzysty lub szkołę równorzędną w specjalności służby mechanicznej, ogólny okres wymaganej praktyki pływania jest o 9 miesięcy krótszy,
- 5) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego;

2. do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy:

- 1) ukończenie szkoły morskiej w specjalności służby mechanicznej,
- 2) posiadanie 24 miesięcznej praktyki, w tym:
  - a) 15 miesięcy pływania na statku w charakterze członka załogi lub ucznia w służbie mechanicznej, w tym 6 miesięcy na stanowisku motorzysty okrętowego lub młodszego motorzysty okrętowego albo na stanowisku smarownika okrętowego lub palacza okrętowego i co najmniej 6 miesięcy na stanowisku asystenta,
  - b) 9 miesięcy praktyki w warsztatach mechanicznych, w tym co najmniej 3 miesiące praktyki stoczniowej przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych; praktykę w warsztatach szkoły morskiej w specjalności służby mechanicznej oraz przy instalowaniu siłowni okrętowych na statkach i przy remontach klasy 4-letniej traktuje się jak praktykę w warsztatach mechanicznych,

albo

- 3) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego V klasy,
- 4) posiadanie dodatkowej 6-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku asystenta maszynowego,
- 5) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego, albo

- 6) posiadanie stopnia smarownika okrętowego lub motorzysty okrętowego,
- 7) posiadanie 60-miesięcznej praktyki pływania na statku w charakterze członka załogi maszynowej, w tym 18 miesięcy na stanowisku smarownika okrętowego lub motorzysty okrętowego i 6 miesięcy na stanowisku asystenta maszynowego; 24 miesiące praktyki pływania mogą być zastąpione praktyką w warsztatach mechanicznych, w stoczniach lub przy budowie albo naprawie maszyn okrętowych,
- 8) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego;

3. do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego

III klasy:

- 1) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowiskach oficerskich w służbie mechanicznej na statkach co najmniej III kategorii; praktykę na stanowisku asystenta maszynowego zalicza się w ilości 6 miesięcy,
- 3) osoby, które nie ukończyły szkoły morskiej w specjalności służby mechanicznej lub które nie posiadają równorzędnych uprawnień (§ 26), obowiązane są ponadto złożyć egzamin teoretyczny;

4. do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego

II klasy:

- 1) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego III klasy,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowiskach oficerskich w służbie mechanicznej, w tym 12 miesięcy na stanowisku kierownika maszyn na statkach III kategorii lub zastępcy kierownika maszyn na statkach II kategorii albo III mechanika na statkach I kategorii,
- 3) osoby, które nie ukończyły szkoły morskiej w specjalności służby mechanicznej lub które nie posiadają równorzędnych uprawnień (§ 26), obowiązane są ponadto złożyć egzamin teoretyczny;

5. do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego

I klasy:

- 1) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego II klasy,
- 2) posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania na stanowiskach oficerskich w służbie mechanicznej, w tym 9 miesięcy na stanowisku kierownika maszyn na statkach II kategorii lub zastępcy kierownika maszyn na statkach I kategorii,
- 3) złożenie egzaminu teoretycznego.

§ 26. 1. Osoby posiadające dyplom inżyniera mechanika ze specjalnością budowy maszyn lub siłowni okrętowych mogą uzyskać stopień oficera mechanika okrętowego IV klasy po spełnieniu warunków przewidzianych w § 25 ust. 2 pkt 2 i złożeniu egzaminu praktycznego.

2. Osoby posiadające świadectwo technika budowy okrętów ze specjalnością budowy maszyn i siłowni okrętowych mogą uzyskać stopień oficera mechanika okrętowego IV klasy na warunkach określonych w ust. 1, z tym że okres praktyki wymagany do uzyskania tego stopnia jest dłuższy o dodatkowe 9 miesięcy pływania w charakterze członka załogi w dziale służby mechanicznej oraz o 6 miesięcy praktyki w warsztatach mechanicznych przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych.

3. Osoby określone w ust. 1 i 2, po uzyskaniu stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy, mogą uzyskać następne stopnie w służbie mechanicznej na warunkach określonych w § 25 dla absolwentów szkoły morskiej.

§ 27. Asystentem maszynowym może być:

- 1) absolwent szkoły morskiej w specjalności służby me-

chanicznej bądź osoba posiadająca dyplom inżyniera mechanika ze specjalnością budowy maszyn lub siłowni okrętowych, jeżeli posiada 6-miesięczną praktykę pływania na statku w charakterze członka załogi lub ucznia w służbie mechanicznej oraz 9-miesięczną praktykę warsztatową i stoczniową; połowa wymaganej praktyki warsztatowej i stoczniowej może być zastąpiona dodatkową praktyką pływania w charakterze członka załogi lub ucznia w dziale służby mechanicznej,

- 2) osoba posiadająca świadectwo technika budowy okrętów ze specjalnością budowy maszyn i siłowni okrętowych, która posiada 12-miesięczną praktykę pływania na statku w charakterze członka załogi w służbie mechanicznej oraz 15-miesięczną praktykę warsztatową i stoczniową; połowa wymaganej praktyki warsztatowej i stoczniowej może być zastąpiona dodatkową praktyką pływania w charakterze członka załogi lub ucznia w służbie mechanicznej,

- 3) osoba, która złożyła egzamin teoretyczny wymagany do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy oraz posiada 48-miesięczną praktykę pływania lub 24-miesięczną praktykę pływania i 24-miesięczną praktykę warsztatową i stoczniową, wymagane do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy.

§ 28. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów służby mechanicznej:

1. Oficer mechanik okrętowy V klasy może być:

- 1) kierownikiem maszyn na statkach:
  - a) IV kategorii, jeżeli posiada dodatkową 36-miesięczną praktykę pływania na statkach V kategorii na stanowisku kierownika maszyn lub na statkach IV kategorii na stanowisku zastępcy kierownika maszyn,
  - b) V kategorii,
- 2) zastępcą kierownika maszyn na statkach IV kategorii, z wyjątkiem statków pasażerskich, szkolnych i naukowo-badawczych.

2. Oficer mechanik okrętowy IV klasy może być:

- 1) kierownikiem maszyn na statkach IV kategorii, z wyjątkiem statków pasażerskich, szkolnych i naukowo-badawczych tej kategorii,
- 2) zastępcą kierownika maszyn na statkach III kategorii, z wyjątkiem statków pasażerskich, szkolnych i naukowo-badawczych tej kategorii,
- 3) III mechanikiem na statkach II kategorii,
- 4) IV mechanikiem na statkach I kategorii.

3. Oficer mechanik okrętowy III klasy może być:

- 1) kierownikiem maszyn na statkach III kategorii, z wyjątkiem statków pasażerskich, szkolnych i naukowo-badawczych tej kategorii,
- 2) zastępcą kierownika maszyn na statkach II kategorii, z wyjątkiem statków pasażerskich, szkolnych i naukowo-badawczych tej kategorii,
- 3) III mechanikiem na wszystkich statkach.

4. Oficer mechanik okrętowy II klasy może być:

- 1) kierownikiem maszyn na statkach II kategorii, z wyjątkiem statków pasażerskich, szkolnych i naukowo-badawczych tej kategorii,
- 2) zastępcą kierownika maszyn na wszystkich statkach, z wyjątkiem statków pasażerskich, szkolnych i naukowo-badawczych I kategorii.

5. Oficer mechanik okrętowy I klasy może być kierownikiem maszyn na wszystkich statkach, jednak do zajmowania stanowiska kierownika maszyn na statkach pasażerskich, szkolnych i naukowo-badawczych I kategorii wymagane jest posiadanie 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku kierownika maszyn na innych statkach I kategorii albo na stanowisku zastępcy kierownika maszyn na statkach pasażerskich, szkolnych lub naukowo-badawczych I kategorii.

Rozdział 4.

Oficerowie służby elektrycznej.

§ 29. W służbie elektrycznej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) oficer elektryk okrętowy III klasy,
- 2) oficer elektryk okrętowy II klasy,
- 3) oficer elektryk okrętowy I klasy.

§ 30. 1. W służbie elektrycznej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) asystent elektryk — pomocnik kierownika maszyn do spraw elektrycznych,
- 2) III elektryk — pomocnik kierownika maszyn do spraw elektrycznych,
- 3) II elektryk — pomocnik kierownika maszyn do spraw elektrycznych,
- 4) elektryk, I elektryk — zastępca kierownika maszyn do spraw elektrycznych.

2. Jeżeli na statku nie przewidziano stanowiska II elektryka, zastępcą kierownika maszyn do spraw elektrycznych jest elektryk.

§ 31. Dla ustalenia uprawnień zawodowych oficerów służby elektrycznej rozróżnia się 4 kategorie statków morskich:

kategoria IV — statki o łącznej mocy zainstalowanych urządzeń elektrycznych od 180 kW do 500 kW oraz poniżej 180 kW, lecz ponad 5.000 BRT,

kategoria III — statki o łącznej mocy zainstalowanych urządzeń elektrycznych od 500 kW do 1.200 kW,

kategoria II — statki o łącznej mocy zainstalowanych urządzeń elektrycznych od 1.200 kW do 2.500 kW,

kategoria I — statki o łącznej mocy zainstalowanych urządzeń elektrycznych ponad 2.500 kW.

§ 32. Do uzyskania stopnia oficerskiego w służbie elektrycznej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia oficera elektryka okrętowego III klasy:

- 1) ukończenie szkoły morskiej w specjalności elektrotechnika okrętowa albo posiadanie dyplomu inżyniera elektryka specjalności elektrotechniki morskiej lub przemysłowej albo technika elektromechanika okrętowego,
- 2) posiadanie odpowiedniej praktyki; okres praktyki wymaganej od absolwentów szkoły morskiej i inżynierów wynosi 18 miesięcy, w tym 9 miesięcy pływania na statku w charakterze członka załogi lub ucznia w służbie elektrycznej, z tego co najmniej 3 miesiące na stanowisku elektromontera okrętowego lub asystenta, i 9 miesięcy praktyki w warsztatach szkolnych, okrętowych lub stoczniach przy naprawie lub instalowaniu okrętowych urządzeń elektrycznych; okres praktyki wymaganej od techników wynosi odpowiednio 27 miesięcy, w tym 15 miesięcy praktyki pływania i 12 miesięcy praktyki w warsztatach lub stoczniach; dwie trzecie wymaganej w obu wypadkach praktyki w warsztatach szkolnych, okrętowych lub stoczniach mogą być zastąpione dodatkową praktyką pływania albo podwójną ilością praktyki w dowolnych warsztatach elektrycznych,
- 3) osoby, które nie ukończyły szkoły morskiej w specjalności elektrotechniki okrętowej, obowiązane są złożyć ponadto egzamin praktyczny, albo
- 4) posiadanie dyplomu inżyniera elektryka lub technika elektroenergetyka,
- 5) posiadanie odpowiedniej praktyki; okres praktyki wymaganej od inżynierów wynosi 24 miesiące, w tym 12

miesiący praktyki pływania na statku w charakterze członka załogi w służbie elektrycznej i 12 miesięcy praktyki w warsztatach szkolnych, okrętowych lub stoczniach przy naprawie lub instalowaniu okrętowych urządzeń elektrycznych; okres praktyki wymaganej od techników wynosi odpowiednio 30 miesięcy, w tym 15 miesięcy praktyki pływania i 15 miesięcy praktyki w warsztatach lub stoczniach; dwie trzecie wymaganej w obu wypadkach praktyki w warsztatach szkolnych, okrętowych lub stoczniach mogą być zastąpione dodatkową praktyką pływania albo praktyką w dowolnych warsztatach elektrycznych w podwójnym wymiarze,

- 6) złożenie egzaminu teoretycznego z elektrotechniki okrętowej oraz egzaminu praktycznego, albo
- 7) posiadanie 60-miesięcznej praktyki pływania na statku w służbie elektrycznej; 24 miesiące tej praktyki mogą być zastąpione praktyką w warsztatach okrętowych lub stoczniach przy naprawie lub instalowaniu okrętowych urządzeń elektrycznych,
- 8) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego;

2. do uzyskania stopnia oficera elektryka okrętowego II klasy:

- 1) posiadanie stopnia oficera elektryka okrętowego III klasy,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku oficerskim w służbie elektrycznej;

3. do uzyskania stopnia oficera elektryka okrętowego I klasy:

- 1) posiadanie stopnia oficera elektryka okrętowego II klasy,
- 2) posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku co najmniej III elektryka,
- 3) złożenie egzaminu teoretycznego.

§ 33. 1. Asystentem elektrykiem może być:

- 1) absolwent szkoły morskiej w specjalności elektrotechniki okrętowej albo inżynier elektryk specjalności elektrotechniki morskiej lub przemysłowej, albo technik elektromechanik okrętowy,
- 2) inżynier elektryk lub technik elektroenergetyk, którzy złożyli egzamin teoretyczny z elektrotechniki okrętowej,
- 3) elektromonter okrętowy, który złożył egzamin teoretyczny wymagany do uzyskania dyplomu oficera elektryka okrętowego III klasy.

2. Osoby wymienione w ust. 1 powinny ponadto posiadać: absolwenci szkoły morskiej i inżynierowie co najmniej połowę, a technicy i elektromonterzy co najmniej dwie trzecie praktyki wymaganej od nich na stopień oficera elektryka okrętowego III klasy.

§ 34. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów elektryków okrętowych:

1. Oficer elektryk okrętowy III klasy może być:

- 1) I elektrykiem na statkach IV i III kategorii,
- 2) II elektrykiem na statkach II kategorii,
- 3) III elektrykiem na statkach I kategorii.

2. Oficer elektryk okrętowy II klasy może być:

- 1) I elektrykiem na statkach II kategorii,
- 2) II elektrykiem na statkach I kategorii, jeżeli posiada 12 miesięcy praktyki na stanowisku II elektryka na statkach II kategorii.

3. Oficer elektryk okrętowy I klasy może być elektrykiem na wszystkich statkach, jednak do zajmowania tego stanowiska na statkach pasażerskich, szkolnych i naukowo-

badawczych I kategorii wymagane jest posiadanie 24-miesięcznej praktyki na stanowisku I elektryka na innych statkach.

Rozdział 5

Oficerowie służby radiokomunikacyjnej.

§ 35. W służbie radiokomunikacyjnej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) radiooficer okrętowy II klasy,
- 2) radiooficer okrętowy I klasy.

§ 36. 1. W służbie radiokomunikacyjnej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) asystent radiooficera nie pełniący samodzielnie służby,
- 2) II radiooficer,
- 3) radiooficer, I radiooficer.

2. Stanowisko I radiooficera ustala się dla statków, na których przewidziano stanowisko II radiooficera, a stanowisko radiooficera — dla statków, na których stanowiska II radiooficera nie przewiduje się.

§ 37. Dla ustalenia uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów służby radiokomunikacyjnej rozróżni się następujące kategorie statków:

kategoria I — statki pasażerskie i statki bazy rybackie uprawiające żeglugę poza granicami żeglugi przybrzeżnej oraz statki ratownicze i szkolne uprawiające żeglugę wielką, a ponadto statki naukowo-badawcze ponad 2000 BRT uprawiające żeglugę wielką,

kategoria II — wszystkie inne statki.

§ 38. Do uzyskania stopnia oficerskiego w służbie radiokomunikacyjnej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia radiooficera okrętowego II klasy:

- 1) ukończenie szkoły morskiej w specjalności radiotechnika okrętowa albo posiadanie dyplomu inżyniera elektronika lub technika specjalności radiotechnicznej,
- 2) posiadanie świadectwa radiotelegrafisty II klasy w służbie morskiej, przewidzianego w obowiązujących w tym zakresie przepisach,
- 3) posiadanie 18-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi lub ucznia w służbie radiokomunikacyjnej, w tym co najmniej 12 miesięcy na stanowisku asystenta radiooficera; zamiast 6 miesięcy praktyki pływania w charakterze członka załogi lub ucznia w służbie radiokomunikacyjnej i 6 miesięcy praktyki pływania na stanowisku asystenta radiooficera może być zaliczona 12-miesięczna praktyka w charakterze asystenta radiotelegrafisty I lub II klasy na stacjach nadbrzeżnych;

2. do uzyskania stopnia radiooficera okrętowego I klasy:

- 1) posiadanie stopnia radiooficera okrętowego II klasy,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku II radiooficera,
- 3) posiadanie świadectwa radiotelegrafisty I klasy w służbie morskiej, przewidzianego w obowiązujących w tym zakresie przepisach.

§ 39. Asystentem radiooficera może być absolwent szkoły morskiej w specjalności radiotechnika okrętowa, inżynier elektronik lub technik specjalności radiotechnicznej, który złożył egzamin wymagany do uzyskania świadectwa radiotelegrafisty II klasy w służbie morskiej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

§ 40. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów służby radiokomunikacyjnej:

1. Radiooficer II klasy może być:

- 1) I radiooficerem na statkach II kategorii,
- 2) II radiooficerem na statkach I kategorii.

2. Radiooficer I klasy może być radiooficerem na wszystkich statkach, jednak do zajmowania tego stanowiska na statkach pasażerskich, szkolnych i naukowo-badawczych I kategorii wymagane jest posiadanie 24-miesięcznej praktyki na stanowisku I radiooficera na innych statkach.

Rozdział 6

Oficerowie służby administracyjno-gospodarczej.

§ 41. W służbie administracyjno-gospodarczej ustala się następujące stopnie oficerskie:

- 1) intendent III klasy,
- 2) intendent II klasy,
- 3) intendent I klasy.

§ 42. Dla ustalenia uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów służby administracyjno-gospodarczej rozróżni się następujące kategorie statków morskich:

kategoria I — statki pasażerskie, szkolne i statki bazy rybackie w żegludze wielkiej oraz statki naukowo-badawcze ponad 2000 BRT w tej żegludze,

kategoria II — statki pasażerskie i szkolne w żegludze małej oraz inne statki nie zaliczone do kategorii I, na których załoga wynosi 40 osób i więcej oraz poniżej 40 osób, jeżeli przewożą również pasażerów,

kategoria III — wszystkie inne statki.

§ 43. 1. W służbie administracyjno-gospodarczej ustala się następujące stanowiska oficerskie:

- 1) asystent administracyjno-gospodarczy,
- 2) ochmistrz,
- 3) starszy ochmistrz,
- 4) płatnik,
- 5) intendent.

2. Poza stanowiskami wymienionymi w ust. 1 mogą być na statkach pasażerskich i na statkach bazach rybackich utworzone stanowiska dodatkowe, jeżeli uzasadnia to wielkość statku i rodzaj uprawianej przez statek żeglugi. Rodzaje stanowisk dodatkowych i wymagane do ich zajmowania kwalifikacje zawodowe zatwierdza urząd morski na wniosek armatora uzgodniony z Zarządem Głównym Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców.

§ 44. Do uzyskania stopnia oficerskiego w służbie administracyjno-gospodarczej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia intendenta III klasy:

- 1) ukończenie szkoły morskiej w specjalności służby administracyjno-gospodarczej,
- 2) posiadanie 18-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi lub ucznia w służbie administracyjno-gospodarczej, w tym 8 miesięcy na stanowisku stewarda lub 6 miesięcy na stanowisku asystenta administracyjno-gospodarczego albo
- 3) ukończenie szkoły zawodowej typu technikum gastronomicznego lub hotelarskiego albo innej szkoły średniej o kierunku ekonomicznym lub handlowym,
- 4) posiadanie 24-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w służbie administracyjno-gospodarczej, w tym 8 miesięcy na stanowisku stewarda lub 6 miesięcy na stanowisku asystenta administracyjno-gospodarczego,
- 5) złożenie egzaminu praktycznego, albo
- 6) posiadanie 36-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w służbie administracyjno-gospodarczej, w tym 24 miesiące na stanowisku stewarda lub asystenta administracyjno-gospodarczego,

- 7) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego, albo
- 8) posiadanie 36-miesięcznego stażu pracy w dziale głównego intendenta przedsiębiorstwa żeglugowego na stanowisku inspektora pełniącego nadzór w zakresie zaopatrzenia w żywność i żywienia na statkach,
- 9) odbycie 8-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku stewarda lub 6-miesięcznej praktyki na stanowisku asystenta administracyjno-gospodarczego,
- 10) złożenie egzaminu praktycznego;
  2. do uzyskania stopnia intendenta II klasy:
    - 1) posiadanie stopnia intendenta III klasy,
    - 2) posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku oficera służby administracyjno-gospodarczej,
    - 3) osoby, które nie ukończyły szkoły morskiej w specjalności służby administracyjno-gospodarczej, obowiązane są złożyć ponadto egzamin teoretyczny;
      3. do uzyskania stopnia intendenta I klasy:
        - 1) posiadanie stopnia intendenta II klasy,
        - 2) posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku oficera służby administracyjno-gospodarczej na statkach co najmniej II kategorii,
        - 3) złożenie egzaminu teoretycznego.

§ 45. 1. Absolwenci szkół wyższych o kierunku ekonomicznym lub handlowym mogą uzyskać stopień intendenta III klasy po spełnieniu warunków przewidzianych w § 44 ust. 1 pkt 2 oraz po złożeniu egzaminu uzupełniającego.

2. Osoby określone w ust. 1 po uzyskaniu stopnia intendenta III klasy mogą uzyskać stopień intendenta II klasy na warunkach określonych dla absolwentów szkoły morskiej.

§ 46. Asystentem administracyjno-gospodarczym na statkach III i II kategorii może być:

- 1) osoba, która odpowiada warunkom wymaganym w myśl § 44 ust. 1 pkt 1 lub pkt 3 albo pkt 8 i posiada trzy czwarte praktyki wymaganej odpowiednio w pkt 2, 4 i 9,
- 2) osoba z wykształceniem określonym w § 45 ust. 1 posiadająca trzy czwarte praktyki wymaganej w myśl § 44 ust. 1 pkt 2,
- 3) osoba, która złożyła egzamin teoretyczny wymagany do uzyskania stopnia intendenta III klasy i posiada trzy czwarte praktyki pływania wymaganej w myśl § 44 ust. 1 pkt 6.

§ 47. Ustala się następujące uprawnienia zawodowe oficerów służby administracyjno-gospodarczej:

- 1) intendent III klasy może zajmować stanowisko ochmistrza na statkach III kategorii oraz stanowisko asystenta administracyjno-gospodarczego na statkach I kategorii,
- 2) intendent II klasy może zajmować stanowiska: ochmistrza, starszego ochmistrza i płatnika na statkach wszystkich kategorii,
- 3) intendent I klasy może zajmować każde stanowisko w służbie administracyjno-gospodarczej na każdym statku.

DZIAŁ III

Kwalifikacje marynarzy i rybaków.

Rozdział I

Marynarze służby pokładowej statków morskich z wyjątkiem statków rybackich.

§ 48. 1. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się do marynarzy służby pokładowej wszelkich statków morskich objętych rozporządzeniem, z wyjątkiem statków rybackich.

2. Przez praktykę pływania wymaganą do uzyskania poszczególnych stopni określonych w niniejszym rozdziale rozumie się praktykę nabytą na statkach innych niż rybackie.

§ 49. W służbie pokładowej ustala się następujące stopnie marynarskie:

- 1) młodszy marynarz,
- 2) marynarz pokładowy,
- 3) starszy marynarz,
- 4) cieśla okrętowy,
- 5) bosman.

§ 50. W służbie pokładowej ustala się następujące stanowiska marynarskie:

- 1) młodszy marynarz,
- 2) marynarz pokładowy,
- 3) marynarz strażak,
- 4) starszy marynarz,
- 5) starszy marynarz strażak,
- 6) strażak okrętowy — na statkach pasażerskich i na zbiornikowcach,
- 7) starszy strażak okrętowy — na statkach pasażerskich i na zbiornikowcach,
- 8) sternik,
- 9) magazynier pokładowy,
- 10) nurek okrętowy,
- 11) cieśla okrętowy,
- 12) bosman,
- 13) żaglomistrz (na statku szkolnym),
- 14) starszy bosman.

§ 51. Do uzyskania stopni marynarskich w służbie pokładowej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia młodszego marynarza — odbycie 1-miesięcznego stażu pracy na statku w rezerwie armatora;
2. do uzyskania stopnia marynarza pokładowego:
  - 1) posiadanie stopnia młodszego marynarza,
  - 2) posiadanie 12-miesięcznej praktyki na stanowisku młodszego marynarza;
3. do uzyskania stopnia starszego marynarza:
  - 1) ukończenie 18 lat życia,
  - 2) posiadanie stopnia marynarza pokładowego,
  - 3) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki na stanowisku marynarza pokładowego,
  - 4) posiadanie świadectwa ratownika,
  - 5) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego;
4. do uzyskania stopnia cieśli okrętowego:
  - 1) posiadanie stopnia starszego marynarza,
  - 2) posiadanie kwalifikacji cieśli, stwierdzone świadectwem lub złożeniem egzaminu;
5. do uzyskania stopnia bosmana:
  - 1) posiadanie stopnia starszego marynarza,
  - 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki na stanowisku starszego marynarza,
  - 3) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego.

§ 52. Do zajmowania poszczególnych stanowisk w służbie pokładowej ustalonych w § 50 wymagane są następujące warunki:

- 1) stanowiska młodszego marynarza, marynarza pokładowego, starszego marynarza, cieśli okrętowego i bosmana mogą zajmować osoby posiadające odpowiednio takie same stopnie,
- 2) stanowisko marynarza strażaka może zajmować osoba posiadająca stopień marynarski w służbie pokładowej oraz odpowiednie przeszkolenie pożarnicze,
- 3) stanowisko starszego marynarza strażaka może zajmować starszy marynarz posiadający ukończony odpowiedni kurs pożarniczy lub stopień zawodowego podoficera pożarnictwa,

- 4) stanowisko strażaka okrętowego i starszego strażaka okrętowego na statkach pasażerskich i na zbiornikowcach mogą zajmować osoby posiadające kwalifikacje zawodowe podoficera pożarnictwa oraz:
  - a) dla stanowiska strażaka okrętowego — odpowiednie, zakończone złożeniem egzaminu przeszkolenie ze znajomości statku, jego mechanizmów i urządzeń związanych z bezpieczeństwem przeciwpożarowym oraz z organizacji pracy na statku,
  - b) dla stanowiska starszego strażaka okrętowego — dodatkową 24-miesięczną praktykę pływania na stanowisku strażaka okrętowego,
- 5) stanowisko sternika może zajmować osoba, która posiada stopień co najmniej starszego marynarza,
- 6) stanowisko magazyniera pokładowego może zajmować osoba, która posiada stopień bosmana,
- 7) stanowisko nurka okrętowego może zajmować osoba posiadająca kwalifikacje nurka zawodowego i stopień starszego marynarza,
- 8) stanowisko żaglomistrza (na statkach szkolnych) może zajmować osoba, która posiada stopień bosmana,
- 9) stanowisko starszego bosmana może zajmować osoba, która posiada stopień bosmana i co najmniej 24-miesięczną praktykę pływania na stanowisku bosmana.

Rozdział 2

Rybakcy służby pokładowej.

§ 53. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się do rybaków służby pokładowej na statkach określonych w § 14 i w § 21.

§ 54. 1. W służbie pokładowej ustala się następujące kategorie rybaków:

- 1) rybacy przybrzeżni,
- 2) rybacy pełnomorscy.

2. Rybacy przybrzeżni mogą być zatrudnieni tylko na łodziach rybackich w żegludze na wodach osłoniętych i w żegludze przybrzeżnej, a rybacy pełnomorscy — na wszelkich innych statkach rybackich w każdej żegludze.

§ 55. Dla rybaków przybrzeżnych ustala się następujące stopnie i stanowiska:

- 1) praktykant przybrzeżny,
- 2) rybak przybrzeżny,
- 3) starszy rybak przybrzeżny.

§ 56. Do uzyskania poszczególnych stopni w kategorii rybaków przybrzeżnych wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia praktykanta przybrzeżnego — złożenie egzaminu z zakresu bezpieczeństwa pracy na łodzi;

2. do uzyskania stopnia rybaka przybrzeżnego:

- 1) ukończenie zasadniczej szkoły rybołówstwa morskiego w zawodzie rybak morski albo
- 2) posiadanie stopnia praktykanta przybrzeżnego,
- 3) posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania na morskich łodziach rybackich na stanowisku i w stopniu praktykanta przybrzeżnego,
- 4) złożenie egzaminu z zakresu umiejętności kierowania łodzią rybacką;
3. do uzyskania stopnia starszego rybaka przybrzeżnego:
  - 1) posiadanie stopnia rybaka przybrzeżnego,
  - 2) posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na morskich łodziach rybackich na stanowisku i w stopniu rybaka przybrzeżnego,
  - 3) osoby, które nie ukończyły zasadniczej szkoły rybołówstwa morskiego w zawodzie rybaka morskiego, obowiązane są złożyć ponadto egzamin teoretyczny i praktyczny.

§ 57. Dla rybaków pełnomorskich ustala się następujące stopnie:

- 1) praktykant,
- 2) młodszy rybak,
- 3) rybak,
- 4) starszy rybak,
- 5) cieśla rybołówstwa morskiego,
- 6) bosman rybołówstwa morskiego.

§ 58. 1. W służbie pokładowej rybaków pełnomorskich ustala się następujące stanowiska:

- 1) praktykant,
- 2) młodszy rybak,
- 3) rybak,
- 4) rybak strażak,
- 5) starszy rybak,
- 6) starszy rybak strażak,
- 7) strażak okrętowy,
- 8) starszy strażak okrętowy,
- 9) sternik,
- 10) magazynier sprzętu pokładowo-połowowego,
- 11) nurek okrętowy,
- 12) cieśla okrętowy,
- 13) bosman.

2. Stanowiska wymienione w ust. 1 pkt 7 i 8 ustala się tylko dla statków baz rybackich.

§ 59. Do uzyskania poszczególnych stopni w kategorii rybaków pełnomorskich wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia praktykanta — złożenie egzaminu z zakresu bezpieczeństwa pracy na statku rybackim;

2. do uzyskania stopnia młodszego rybaka — posiadanie 6-miesięcznej praktyki pływania na statkach rybackich w charakterze praktykanta; pływanie w tym charakterze na łodziach rybackich może być zaliczone w ilości nie większej niż 3 miesiące;

3. do uzyskania stopnia rybaka:

- 1) ukończenie zasadniczej szkoły rybołówstwa morskiego w zawodzie rybaka morskiego albo
- 2) posiadanie stopnia młodszego rybaka,
- 3) posiadanie 6-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach rybackich w stopniu i na stanowisku młodszego rybaka; pływanie na łodziach rybackich w charakterze rybaka może być zaliczone w ilości nie większej niż 3 miesiące, albo
- 4) posiadanie stopnia starszego rybaka przybrzeżnego;
4. do uzyskania stopnia starszego rybaka:
  - 1) posiadanie stopnia rybaka,
  - 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach rybackich na stanowisku i w stopniu rybaka,
  - 3) posiadanie świadectwa ratownika,
  - 4) osoby, które nie ukończyły zasadniczej szkoły rybołówstwa morskiego w zawodzie rybaka morskiego, obowiązane są złożyć ponadto egzamin teoretyczny i praktyczny;
  5. do uzyskania stopnia cieśli rybołówstwa morskiego:
    - 1) posiadanie stopnia starszego rybaka,
    - 2) posiadanie kwalifikacji cieśli stwierdzone odpowiednim świadectwem lub złożeniem egzaminu;
    6. do uzyskania stopnia bosmana rybołówstwa morskiego:
      - 1) posiadanie stopnia starszego rybaka,
      - 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na morskich statkach rybackich na stanowisku i w stopniu starszego rybaka, w tym co najmniej 6 miesięcy na statkach powyżej 300 BRT,
      - 3) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego.

§ 60. Do zajmowania w kategorii rybaków przybrzeżnych i pełnomorskich poszczególnych stanowisk w służbie pokładowej ustalonych w §§ 55 i 58 wymagane są następujące warunki:

- 1) stanowiska praktykantów, młodszego rybaka, rybaka, starszego rybaka, cieśli okrętowego i bosmana mogą zajmować osoby posiadające odpowiednie stopnie,
- 2) stanowisko rybaka strażaka może zajmować osoba posiadająca stopień rybaka i odpowiednie przeszkolenie pożarnicze,
- 3) stanowisko starszego rybaka strażaka może zajmować osoba posiadająca stopień starszego rybaka i ukończony odpowiedni kurs pożarniczy lub stopień zawodowego podoficera pożarnictwa,
- 4) stanowisko strażaka okrętowego i starszego strażaka okrętowego na statkach bazach rybackich mogą zajmować osoby posiadające kwalifikacje zawodowego podoficera pożarnictwa oraz:
  - a) dla stanowiska strażaka okrętowego — zakończone złożeniem egzaminu przeszkolenie ze znajomości statku, jego mechanizmów i urządzeń związanych z bezpieczeństwem przeciwpożarowym oraz organizacji pracy na statku bazie i współpracujących z nią statkach łowczych i łącznikowych,
  - b) dla stanowiska starszego strażaka okrętowego — 24-miesięczną praktykę pływania na stanowisku strażaka okrętowego,
- 5) stanowisko sternika może zajmować osoba, która posiada stopień co najmniej starszego rybaka,
- 6) stanowisko magazyniera sprzętu pokładowo-połowego może zajmować osoba, która posiada stopień co najmniej starszego rybaka — po złożeniu egzaminu uzupełniającego,
- 7) stanowisko nurka okrętowego może zajmować osoba posiadająca kwalifikacje nurka zawodowego i stopień co najmniej rybaka.

§ 61. 1. Osoba posiadająca stopień rybaka przybrzeżnego może kierować otwartymi łodziami rybackimi wiosłowymi, żaglowymi i motorowymi, a posiadająca stopień rybaka pełnomorskiego może kierować tymi łodziami po odbyciu co najmniej 6-miesięcznej praktyki pływania na określonym typie łodzi i po złożeniu egzaminu z zakresu umiejętności kierowania tą łodzią.

2. Osoba posiadająca stopień starszego rybaka przybrzeżnego może kierować łodziami rybackimi wszystkich typów łącznie z barkasami, a posiadająca stopień starszego rybaka pełnomorskiego — po odbyciu co najmniej 6 miesięcznej praktyki pływania na określonym typie łodzi.

Rozdział 3

Marynarze i rybacy służby mechanicznej i elektrycznej.

§ 62. 1. W służbie mechanicznej i elektrycznej ustala się następujące stopnie i stanowiska marynarskie i rybackie:

- 1) praktykant motorzysty okrętowego,
- 2) pomocnik palacza okrętowego,
- 3) palacz okrętowy, młodszy motorzysta okrętowy,
- 4) smarownik okrętowy, motorzysta okrętowy, elektryk okrętowy,
- 5) magazynier maszynowy okrętowy.

2. Do zajmowania poszczególnych stanowisk marynarskich i rybackich w służbie mechanicznej i elektrycznej wymagane jest posiadanie odpowiednio takiego samego stopnia.

§ 63. Do uzyskania stopni marynarskich i rybackich w służbach mechanicznej i elektrycznej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia praktykanta motorzysty okrętowego:

- 1) posiadanie 6-miesięcznej praktyki w warsztatach mechanicznych albo przy remontach lub obsłudze silników spalinowych,
- 2) złożenie egzaminu z zakresu bezpieczeństwa pracy na statku;
  2. do uzyskania stopnia pomocnika palacza okrętowego:
- 1) posiadanie tytułu robotnika wykwalifikowanego w zakresie zawodów metalowych albo palacza kotłowego lub ukończenie zasadniczej szkoły metalowej,
- 2) złożenie egzaminu z zakresu bezpieczeństwa pracy na statku albo:
- 3) posiadanie 12-miesięcznej praktyki w warsztatach mechanicznych lub 6-miesięcznej praktyki przy obsłudze kotłów,
- 4) złożenie egzaminu z zakresu bezpieczeństwa pracy na statku;
  3. do uzyskania stopnia palacza okrętowego:
- 1) posiadanie stopnia pomocnika palacza okrętowego,
- 2) posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku pomocnika palacza okrętowego,
- 3) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego;
  4. do uzyskania stopnia młodszego motorzysty okrętowego:
- 1) ukończenie zasadniczej szkoły rybołówstwa morskiego w zawodzie motorzysty lub zasadniczej szkoły budowy maszyn okrętowych albo zasadniczej szkoły żeglugi śródlądowej lub szkoły równorzędnej,
- albo
- 2) posiadanie stopnia praktykanta motorzysty okrętowego,
- 3) posiadanie 18-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku praktykanta motorzysty okrętowego przy obsłudze silników spalinowych,
- 4) złożenie egzaminu teoretycznego,
- albo
- 5) posiadanie tytułu robotnika wykwalifikowanego w zawodzie mechanika silników spalinowych oraz 6-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku praktykanta motorzysty okrętowego,
- albo
- 6) posiadanie tytułu ślusarza maszynowego oraz 9-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku praktykanta motorzysty okrętowego,
- albo
- 7) posiadanie stopnia palacza okrętowego,
- 8) posiadanie dodatkowej 6-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w służbie mechanicznej,
- 9) złożenie egzaminu teoretycznego;
  5. do uzyskania stopnia smarownika okrętowego:
- 1) posiadanie stopnia palacza okrętowego,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku palacza okrętowego,
- 3) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego;
6. do uzyskania stopnia motorzysty okrętowego:
- 1) posiadanie stopnia młodszego motorzysty okrętowego,
- 2) posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania przy obsłudze silników spalinowych na statkach; dla osób, które ukończyły zasadniczą szkołę rybołówstwa morskiego w zawodzie motorzysty lub szkołę równorzędną w tym zawodzie, okres wymaganej dodatkowej praktyki pływania jest o 9 miesięcy krótszy,
- 3) osoby, które nie ukończyły zasadniczej szkoły rybołówstwa morskiego w zawodzie motorzysty lub szkoły równorzędną, obowiązane są złożyć ponadto egzamin teoretyczny i praktyczny,
- albo
- 4) posiadanie stopnia smarownika okrętowego,
- 5) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego;

7. do uzyskania stopnia elektromontera okrętowego:

- 1) posiadanie świadectwa ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej elektrycznej lub złożenie egzaminu z zakresu wymaganego od elektromontera okrętowego,
- 2) posiadanie 24-miesięcznej praktyki w zawodzie elektrotechnicznym,
- 3) posiadanie 24-miesięcznej praktyki przy remoncie okrętowych urządzeń elektrycznych; dwie trzecie tej praktyki mogą być zastąpione podwójną ilością praktyki w dowolnych warsztatach elektrycznych;

8. do uzyskania stopnia magazyniera maszynowego okrętowego:

- 1) posiadanie stopnia smarownika okrętowego lub stopnia motorzysty okrętowego,
- 2) posiadanie 24-miesięcznej praktyki pływania na statku ponad 800 BRT na stanowisku smarownika okrętowego lub motorzysty okrętowego,
- 3) posiadanie tytułu robotnika wykwalifikowanego w zawodzie tokarza-spawacza lub złożenie egzaminu praktycznego z zakresu toczenia i spawania,
- 4) złożenie egzaminu z zakresu wiadomości i umiejętności wymaganych od motorzysty okrętowego przez posiadacza stopnia smarownika okrętowego, a przez posiadacza stopnia motorzysty okrętowego — z zakresu wiadomości i umiejętności wymaganych od smarownika okrętowego; osobom, które nie złożą takiego egzaminu, wydaje się świadectwo magazyniera okrętowego z klauzulą ograniczającą uprawnienia do zajmowania stanowisk tylko na statkach motorowych lub tylko na statkach parowych w zależności od posiadanego stopnia motorzysty okrętowego lub smarownika okrętowego.

§ 64. 1. Praktykant motorzysty okrętowego nie pełni samodzielnie służby.

2. Młodszy motorzysta okrętowy może być:

- 1) kierownikiem maszyn na statkach o mocy maszyn do 50 KM,
- 2) pomocnikiem kierownika maszyn na statkach o mocy maszyn do 150 KM.

3. Motorzysta okrętowy może być:

- 1) kierownikiem maszyn na statkach o mocy maszyn do 150 KM,
- 2) zastępcą kierownika maszyn na statkach V kategorii,
- 3) pomocnikiem kierownika maszyn na statkach IV kategorii.

Rozdział 4

Marynarze i rybacy służby radiokomunikacyjnej.

§ 65. W służbie radiokomunikacyjnej ustala się następujące stopnie marynarskie i rybackie:

- 1) radiotelefonista II klasy,
- 2) radiotelefonista I klasy.

§ 66. W służbie radiokomunikacyjnej ustala się następujące stanowiska marynarskie i rybackie:

- 1) II radiotelefonista,
- 2) I radiotelefonista.

§ 67. Do uzyskania stopnia radiotelefonisty wymagane jest:

1. do uzyskania stopnia radiotelefonisty II klasy:

- 1) posiadanie normalnego lub ograniczonego świadectwa radiotelefonisty w służbie morskiej,
- 2) posiadanie 3-miesięcznej praktyki przy obsłudze radiotelefonu okrętowego;

2. do uzyskania stopnia radiotelefonisty I klasy:

- 1) posiadanie stopnia radiotelefonisty II klasy,
- 2) posiadanie normalnego świadectwa radiotelefonisty w służbie morskiej,
- 3) posiadanie dodatkowej 3-miesięcznej praktyki przy obsłudze radiotelefonu okrętowego.

Rozdział 5

Marynarze i rybacy służby administracyjno-gospodarczej.

§ 68. 1. W służbie administracyjno-gospodarczej ustala się następujące stopnie i stanowiska marynarskie i rybackie:

- 1) pomocnik kucharza okrętowego, pomocnik stewarda,
- 2) młodszy kucharz okrętowy, młodszy steward,
- 3) kucharz okrętowy, steward.

2. Poza stanowiskami ustalonymi w ust. 1 mogą być na statkach pasażerskich i na statkach bazach rybackich utworzone inne stanowiska, jeżeli uzasadnia to wielkość statku i rodzaj uprawianej przez statek żeglugi. Rodzaje stanowisk dodatkowych i wymagane do ich zajmowania kwalifikacje zawodowe zatwierdza urząd morski na wniosek armatora uzgodniony z Zarządem Głównym Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców.

§ 69. Do uzyskania stopnia marynarskiego i rybckiego w służbie administracyjno-gospodarczej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia pomocnika kucharza okrętowego lub pomocnika stewarda — odbycie 1-miesięcznego stażu pracy na statku w rezerwie armatora;

2. do uzyskania stopnia młodszego kucharza okrętowego:

- 1) posiadanie stopnia pomocnika kucharza okrętowego,
- 2) posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku pomocnika kucharza okrętowego,
- 3) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego albo

- 4) posiadanie kwalifikacji czeladnika kucharskiego,
- 5) posiadanie 3-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku pomocnika kucharza okrętowego, albo

- 6) ukończenie zasadniczej szkoły zawodowej o kierunku gastronomicznym,
- 7) posiadanie 3-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku pomocnika kucharza okrętowego;

3. do uzyskania stopnia młodszego stewarda:

- 1) posiadanie stopnia pomocnika stewarda,
- 2) posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku pomocnika stewarda,
- 3) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego. albo

- 4) ukończenie zasadniczej szkoły zawodowej o kierunku gastronomicznym lub hotelarskim albo posiadanie świadectwa czeladnika w zawodzie kelnera,

- 5) posiadanie 3-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku pomocnika stewarda;

4. do uzyskania stopnia kucharza okrętowego:

- 1) posiadanie stopnia młodszego kucharza okrętowego,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku młodszego kucharza okrętowego,

- 3) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego albo

- 4) posiadanie dyplomu mistrza kucharskiego,
- 5) posiadanie 3-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku młodszego kucharza okrętowego,
- 6) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego;

5. do uzyskania stopnia stewarda:

- 1) posiadanie stopnia młodszego stewarda,
- 2) posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku młodszego stewarda,
- 3) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego albo

- 4) posiadanie dyplomu mistrza w zawodzie kelnera,
- 5) posiadanie 6-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku młodszego stewarda,
- 6) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego.

DZIAŁ IV

Przepisy szczególne.

R o z d z i a ł 1

Przepisy szczególne dla oficerów.

§ 70. 1. Obywatele polscy posiadający zagraniczne dyplomy oficerów morskich mogą na ich podstawie za każdorazowym zezwoleniem Ministra Żeglugi uzyskać odpowiednie dyplomy polskie na wniosek zaopiniowany przez urząd morski.

2. Cudzoziemcy mający prawo stałego pobytu w Polsce i posiadający zagraniczne dyplomy oficerów morskich mogą na ich podstawie za zezwoleniem Ministra Żeglugi uzyskać odpowiednie dyplomy polskie na wniosek zaopiniowany przez urząd morski — po uprzednim złożeniu egzaminu sprawdzającego znajomość języka polskiego i przepisów polskich obowiązujących w zakresie wykonywania czynności służbowych na polskich statkach morskich.

3. Cudzoziemcy mający prawo stałego pobytu w Polsce, a nie posiadający zagranicznych dyplomów oficerów morskich, mogą za zezwoleniem Ministra Żeglugi uzyskać stopnie oficerskie na warunkach ustalonych w niniejszym rozporządzeniu dla obywateli polskich.

§ 71. 1. Absolwenci szkoły morskiej w specjalności nawigacyjno-połowej posiadający 18-miesięczną praktykę pływania na statkach rybackich, w tym 6 miesięcy na stanowisku starszego rybaka, mogą otrzymać stopień szypa II klasy rybołówstwa morskiego.

2. Absolwenci szkoły wymienionej w ust. 1 w specjalności służby mechanicznej posiadający 18-miesięczną praktykę pływania na statkach w służbie mechanicznej, w tym 6 miesięcy na stanowisku motorzysty na statkach V lub IV kategorii, mogą otrzymać stopień oficera mechanika okrętowego V klasy; 6 miesięcy praktyki pływania na stanowisku innym niż motorzysty może być zastąpionych praktyką w warsztatach mechanicznych szkoły wymienionej w ust. 1 lub w warsztatach mechanicznych albo w stoczniach przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych.

§ 72. Oficerowie służby morskiej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy ukończyli Oficerską Szkołę Marynarki Wojennej lub Wyższą Szkołę Marynarki Wojennej, mogą uzyskać stopień oficera służby pokładowej na statkach innych niż rybackie na następujących warunkach:

- 1) stopień porucznika żeglugi małej, jeżeli posiadają 24-miesięczną praktykę pływania w dziale służby pokładowej w kampanii na okrętach wojennych albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza,
- 2) stopień porucznika żeglugi wielkiej, jeżeli posiadają 48-miesięczną praktykę pływania w dziale służby pokładowej w kampanii na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, z czego 24 miesiące na stanowiskach oficerskich,
- 3) oficerowie Marynarki Wojennej, którzy w Oficerskiej Szkole Marynarki Wojennej lub w Wyższej Szkole Marynarki Wojennej nie złożyli egzaminu z przedmiotów dotyczących eksploatacji statku, obowiązani są złożyć odpowiedni egzamin uzupełniający,
- 4) do uzyskania wyższych stopni oficerskich wymagane jest spełnienie warunków określonych w § 11 ust. 3 i 4, z tym że osobom, które oprócz praktyki określonej w pkt 2 posiadają dodatkową praktykę pływania nabytą na stanowiskach oficerskich w służbie pokładowej w kampanii na okrętach wojennych II rangi lub na okrętach II rangi służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, 12 miesięcy tej praktyki zalicza się do praktyki wymaganej na stopień kapitana żeglugi małej.

§ 73. 1. Oficerowie służby morskiej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy nie ukończyli Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej lub Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej, mogą uzyskać stopień oficera służby pokładowej na statkach innych niż rybackie, jeżeli posiadają określoną w § 72 praktykę pływania oraz złożą egzamin wymagany w myśl § 11 do uzyskania odpowiedniego stopnia przez osoby, które nie ukończyły szkoły morskiej w specjalności służby pokładowej.

2. Chorążowie służby morskiej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy ukończyli Szkołę Chorążych Marynarki Wojennej, mogą uzyskać stopień porucznika żeglugi małej na statkach innych niż rybackie, jeżeli posiadają 48-miesięczną praktykę pływania w dziale służby pokładowej w kampanii na okrętach wojennych albo na okrętach Wojsk Ochrony Pogranicza oraz złożą uzupełniający egzamin teoretyczny i praktyczny z przedmiotów zawodowych nie objętych programem Szkoły Chorążych Marynarki Wojennej.

3. Podoficerowie zawodowi i nadterminowi służby morskiej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza specjalności nawigacyjnych, zwolnieni z czynnej służby wojskowej, mogą uzyskać stopień porucznika żeglugi małej, jeżeli odpowiadają następującym warunkom:

- 1) ukończyli specjalistyczny kurs o kierunku nawigacyjnym w Marynarce Wojennej lub równorzędny kurs w Wojskach Ochrony Pogranicza,
- 2) odbyli następującą 60-miesięczną praktykę pływania — 36 miesięcy w swej specjalności na okrętach wojennych w kampanii i 24 miesiące na statkach innych niż rybackie objętych niniejszym rozporządzeniem, w tym 12 miesięcy na stanowisku starszego marynarza i 6 miesięcy na stanowisku asystenta pokładowego,
- 3) przed rozpoczęciem pływania na statkach innych niż rybackie objętych niniejszym rozporządzeniem złożyli egzamin wymagany do uzyskania stopnia starszego marynarza oraz egzamin na ratownika, a przed rozpoczęciem pływania asystenckiego — egzamin teoretyczny wymagany do uzyskania stopnia porucznika żeglugi małej.

§ 74. 1. Oficerowie służby morskiej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy ukończyli Oficerską Szkołę Marynarki Wojennej lub Wyższą Szkołę Marynarki Wojennej, mogą uzyskać stopień porucznika żeglugi małej rybołówstwa morskiego, jeżeli:

- 1) posiadają 18-miesięczną praktykę pływania w dziale służby pokładowej w kampanii na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza albo na statkach objętych niniejszym rozporządzeniem, w tym 6 miesięcy na stanowisku oficerskim,
- 2) odbędą 6-miesięczną praktykę pływania w służbie pokładowej na morskich statkach rybackich,
- 3) złożą uzupełniający egzamin teoretyczny i praktyczny z przedmiotów zawodowych nie objętych programem wymienionych szkół.

2. Oficerowie służby morskiej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy nie ukończyli Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej lub Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej, mogą uzyskać stopień:

- 1) szypa II klasy rybołówstwa morskiego po spełnieniu warunków określonych w § 18 ust. 1 pkt 6 i 7,
- 2) porucznika żeglugi małej rybołówstwa morskiego po spełnieniu warunków określonych w § 18 ust. 3 pkt 3 i 4, z tym że 42 miesiące wymaganej praktyki pływania mogą być zastąpione praktyką pływania w służbie pokładowej w kampanii na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza.

3. Do uzyskania wyższych stopni oficerskich w służbie pokładowej rybołówstwa morskiego wymagane jest spełnie-

nie warunków określonych w § 18 ust. 4, 5 i 6. Oficerowie, którzy ukończyli Oficerską Szkołę Marynarki Wojennej lub Wyższą Szkołę Marynarki Wojennej, zwolnieni są od obowiązku składania egzaminu przewidzianego w § 18 ust. 4 z przedmiotów objętych programem ukończonej szkoły.

4. Chorążowie służby morskiej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy ukończyli Szkołę Chorążych Marynarki Wojennej mogą uzyskać stopień porucznika żeglugi malej rybołówstwa morskiego, jeżeli:

- 1) posiadają 24-miesięczną praktykę pływania w dziale służby pokładowej w kampanii na okrętach wojennych lub Wojsk Ochrony Pogranicza,
- 2) odbędą 6-miesięczną praktykę pływania w służbie pokładowej na morskich statkach rybackich,
- 3) złożą uzupełniający egzamin teoretyczny i praktyczny z przedmiotów zawodowych nie objętych programem Szkoły Chorążych Marynarki Wojennej.

§ 75. 1. Oficerowie służby niepokładowej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza mogą uzyskać stopień szypca II klasy rybołówstwa morskiego, jeżeli:

- 1) posiadają 36-miesięczną praktykę pływania w kampanii na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza,
- 2) posiadają dodatkową 18-miesięczną praktykę pływania w służbie pokładowej na morskich statkach rybackich, w tym 6 miesięcy na stanowisku starszego rybaka,
- 3) złożą egzamin wymagany do uzyskania tego stopnia (§ 18 ust. 1 pkt 7).

2. Podoficerowie zawodowi, nadterminowi i służby zasadniczej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza specjalności nawigacyjnych, zwolnieni z czynnej służby wojskowej, mogą uzyskać stopień szypca II klasy rybołówstwa morskiego, jeżeli odpowiadają warunkom przewidzianym w ust. 1 pkt 1 i 2 i jeżeli:

- 1) ukończyli kurs specjalistów (kurs podoficerski lub równorzędny) Marynarki Wojennej o kierunku nawigacyjnym albo odpowiedni kurs służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza,
- 2) złożą egzamin uzupełniający według programu ustalonego na stopień szypca II klasy rybołówstwa morskiego z przedmiotów nie objętych programem szkolenia w Marynarce Wojennej lub w Wojskach Ochrony Pogranicza.

3. Do uzyskania wyższych stopni w służbie pokładowej na statkach rybackich wymagane jest spełnienie warunków określonych odpowiednio w § 18 ust. 2—6.

§ 76. Oficerowie służby mechanicznej Marynarki Wojennej i działu mechanicznego służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy ukończyli Oficerską Szkołę Marynarki Wojennej lub Wyższą Szkołę Marynarki Wojennej albo posiadają kwalifikacje określone w § 26 lub inne uznane za równorzędne, mogą uzyskać stopień oficera służby mechanicznej na następujących warunkach:

1. stopień oficera mechanika okrętowego IV klasy, jeżeli posiadają następującą praktykę:

- 1) 18 miesięcy praktyki przy obsłudze maszyn okrętowych w kampanii na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza,
- 2) 12 miesięcy praktyki w warsztatach okrętowych, w stoczniach albo przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych, albo w warsztatach szkolnych Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej lub Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej;

2. stopień oficera mechanika okrętowego III klasy, jeżeli posiadają następującą praktykę:

- 1) 42 miesiące praktyki przy obsłudze maszyn okrętowych w kampanii na okrętach wojennych albo na okrętach

służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, w tym 24 miesiące praktyki na stanowisku oficerskim na okręcie odpowiadającym statkowi III kategorii,

- 2) 12 miesięcy praktyki w warsztatach okrętowych, w stoczniach albo przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych, albo w warsztatach szkolnych Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej lub Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej;

3. stopień oficera mechanika okrętowego II klasy, jeżeli posiadają następującą praktykę:

- 1) 66 miesięcy praktyki w kampanii przy obsłudze maszyn okrętowych na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, w tym 24 miesiące praktyki na stanowisku oficerskim na okręcie odpowiadającym statkowi III kategorii oraz 12 miesięcy na stanowisku oficerskim na okręcie odpowiadającym statkowi II kategorii,
- 2) 12 miesięcy praktyki w warsztatach okrętowych, w stoczniach albo przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych, albo w warsztatach szkolnych Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej lub Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej;

4. stopień oficera mechanika okrętowego I klasy, jeżeli posiadają następującą praktykę:

- 1) 81 miesięcy praktyki pływania w kampanii przy obsłudze maszyn okrętowych na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, w tym co najmniej 24 miesiące na stanowiskach dowódców działów okrętowych elektromechanicznych na okrętach II rangi,
- 2) 9 miesięcy dodatkowej praktyki pływania na statkach objętych niniejszym rozporządzeniem na stanowiskach oficerskich w służbie mechanicznej

oraz złożą egzamin teoretyczny wymagany do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego I klasy.

5. Chorążowie służby mechanicznej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy ukończyli Szkołę Chorążych Marynarki Wojennej, mogą uzyskać stopień oficera mechanika IV klasy, jeżeli posiadają:

- 1) 24-miesięczną praktykę przy obsłudze maszyn okrętowych w kampanii na okrętach wojennych lub na okrętach Wojsk Ochrony Pogranicza,
- 2) 18-miesięczną praktykę w warsztatach okrętowych, w stoczniach lub przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych albo w warsztatach szkolnych Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej.

§ 77. 1. Oficerowie służby mechanicznej Marynarki Wojennej i działu mechanicznego służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy nie ukończyli Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej lub Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej i nie posiadają kwalifikacji określonych w § 26 lub innych uznanych za równorzędne, mogą uzyskać stopień:

- 1) oficera mechanika okrętowego V klasy po spełnieniu warunków określonych w § 25 ust. 1 pkt 4—5,
- 2) oficera mechanika okrętowego IV klasy po spełnieniu warunków określonych w § 25 ust. 2 pkt 3—5,

z tym że wymagana praktyka może być zastąpiona praktyką pływania przy obsłudze maszyn okrętowych w kampanii na okrętach Marynarki Wojennej lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza.

2. Podoficerowie zawodowi, nadterminowi i służby zasadniczej działu służby mechanicznej Marynarki Wojennej i działu mechanicznego służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, zwolnieni z czynnej służby wojskowej, mogą uzyskać stopień oficera mechanika okrętowego V klasy oraz stopień oficera mechanika okrętowego IV klasy na warunkach określonych w ust. 1, jeżeli ukończyli specjalny kurs o kierunku mechanicznym w Marynarce Wojennej lub równorzędny kurs w Wojskach Ochrony Pogranicza.

§ 78. Oficerowie elektrycy Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy ukończyli Oficerską Szkołę Marynarki Wojennej lub Wyższą Szkołę Marynarki Wojennej, mogą uzyskać stopień oficera elektryka okrętowego III klasy, jeżeli posiadają co najmniej 24-miesięczną praktykę, w tym 12 miesięcy przy obsłudze maszyn i urządzeń elektrycznych na okrętach wojennych w kampanii albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza oraz 12 miesięcy w warsztatach lub w stocznicach przy instalowaniu albo remoncie maszyn i urządzeń elektrycznych.

§ 79. Oficerowie służby radiosygnalowej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza mogą uzyskać stopień radiooficera okrętowego II klasy, jeżeli posiadają 18-miesięczną praktykę przy obsłudze radiostacji na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza na stanowiskach oficerskich oraz złożą egzamin przewidziany dla radiooperatorów w służbie morskiej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

§ 80. Oficerowie służby administracyjnej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza mogą uzyskać stopień oficera służby administracyjno-gospodarczej na następujących warunkach:

- 1) stopień intendenta III klasy, jeżeli posiadają 8-miesięczną praktykę pływania w służbie administracyjnej na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza albo w służbie administracyjno-gospodarczej na statkach morskich oraz złożą egzamin wymagany do uzyskania tego stopnia,
- 2) stopień intendenta II klasy — po spełnieniu warunków określonych w § 44 ust. 2,
- 3) stopień intendenta I klasy — po spełnieniu warunków określonych w § 44 ust. 3.

§ 81. 1. Jeżeli okres praktyki nabytej na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza jest dłuższy od okresu tego rodzaju praktyki wymaganej w myśl § 72—80 do uzyskania określonego stopnia oficerskiego, pozostałą praktykę zalicza się na poczet dodatkowej praktyki na stopień następny, jeżeli do jego uzyskania tego rodzaju praktyka jest wymagana.

2. Jeżeli okres praktyki wymienionej w ust. 1 jest krótszy od okresu tego rodzaju praktyki wymaganej do uzyskania pierwszego stopnia oficerskiego, praktykę tę należy uzupełnić odpowiednią praktyką na statkach objętych niniejszym rozporządzeniem.

§ 82. 1. Osoby posiadające stopień kapitana lub porucznika żeglugi przybrzeżnej mogą uzyskać stopień szypca II klasy rybołówstwa morskiego, jeżeli:

- 1) posiadają 24-miesięczną praktykę pływania w charakterze kierownika statku w żegludze przybrzeżnej lub 48-miesięczną praktykę pływania w charakterze kierownika statku w żegludze na wodach osłoniętych,
- 2) odbędą dodatkową 12-miesięczną praktykę pływania na morskich statkach rybackich w charakterze członka załogi w służbie pokładowej,
- 3) złożą uzupełniający egzamin teoretyczny i praktyczny według programu wymaganego do uzyskania stopnia szypca II klasy rybołówstwa morskiego z przedmiotów zawodowych nie objętych programem egzaminu na posiadany przez te osoby stopień.

2. Osoby posiadające stopień maszynisty okrętowego III klasy w żegludze krajowej mogą uzyskać stopień oficera mechanika okrętowego V klasy bez dodatkowych warunków, a osoby posiadające stopień maszynisty okrętowego II klasy lub stopień maszynisty okrętowego I klasy mogą uzyskać odpowiednio stopień oficera mechanika okrętowego IV klasy lub stopień oficera mechanika okrętowego III klasy, jeżeli

posiadają świadectwo dojrzałości i złożą uzupełniający egzamin teoretyczny.

§ 83. Do uzyskania stopni oficerskich w służbie pokładowej przewidzianych w § 8 przez osoby posiadające stopień oficera służby pokładowej rybołówstwa morskiego (§ 15) wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia porucznika żeglugi małej:
  - 1) posiadanie stopnia porucznika żeglugi małej rybołówstwa morskiego,
  - 2) złożenie egzaminu uzupełniającego,
  - 3) odbycie 6-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku asystenta pokładowego na statkach innych niż rybackie;
2. do uzyskania stopnia porucznika żeglugi wielkiej:
  - 1) posiadanie stopnia porucznika żeglugi wielkiej rybołówstwa morskiego,
  - 2) złożenie egzaminu uzupełniającego,
  - 3) odbycie 6-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku asystenta pokładowego na statkach innych niż rybackie;
3. do uzyskania stopnia kapitana żeglugi małej:
  - 1) posiadanie stopnia kapitana żeglugi małej rybołówstwa morskiego,
  - 2) złożenie egzaminu uzupełniającego,
  - 3) odbycie 9-miesięcznej praktyki pływania w żegludze wielkiej na stanowisku II oficera na statkach innych niż rybackie;
  4. do uzyskania stopnia kapitana żeglugi wielkiej:
    - 1) posiadanie stopnia kapitana żeglugi wielkiej rybołówstwa morskiego,
    - 2) złożenie egzaminu uzupełniającego,
    - 3) odbycie 12-miesięcznej praktyki pływania w żegludze wielkiej na stanowisku II oficera na statkach innych niż rybackie.

§ 84. Do uzyskania stopni oficerskich w służbie pokładowej rybołówstwa morskiego (§ 15) przez osoby posiadające stopień oficera służby pokładowej, przewidziany w § 8, wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia porucznika żeglugi małej rybołówstwa morskiego:
  - 1) posiadanie stopnia porucznika żeglugi małej,
  - 2) złożenie egzaminu uzupełniającego,
  - 3) odbycie 6-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku asystenta pokładowego na statkach rybackich;
2. do uzyskania stopnia porucznika żeglugi wielkiej rybołówstwa morskiego:
  - 1) posiadanie stopnia porucznika żeglugi wielkiej,
  - 2) złożenie egzaminu uzupełniającego,
  - 3) odbycie 6-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku asystenta pokładowego na statkach rybackich;
3. do uzyskania stopnia kapitana żeglugi małej rybołówstwa morskiego:
  - 1) posiadanie stopnia kapitana żeglugi małej,
  - 2) złożenie egzaminu uzupełniającego,
  - 3) odbycie 9-miesięcznej praktyki pływania w żegludze wielkiej na stanowisku II oficera na statkach rybackich;
4. do uzyskania stopnia kapitana żeglugi wielkiej rybołówstwa morskiego:
  - 1) posiadanie stopnia kapitana żeglugi wielkiej,
  - 2) złożenie egzaminu uzupełniającego,
  - 3) odbycie 12-miesięcznej praktyki pływania w żegludze wielkiej na stanowisku II oficera na statkach rybackich.

§ 85. Urzędy morskie wydają na wniosek armatora zezwolenia na odbycie praktyk przewidzianych w § 83 lub w § 84 osobom, które spełniły pozostałe warunki wymagane zgodnie z wymienionymi przepisami do uzyskania określonego stopnia oficerskiego.

§ 86. 1. Do praktyki pływania wymaganej do uzyskania stopnia szypca II klasy rybołówstwa morskiego może być zaliczona praktyka pływania na stanowisku motorzysty na ku-

trach rybackich do 60 BRT, w wymiarze jednak nie większym niż połowa praktyki pływania wymaganej do uzyskania tego stopnia.

2. Zatrudnienie na stanowiskach inspektorów rybołówstwa morskiego w urzędach morskich może być zaliczone do praktyki pływania wymaganej do uzyskania stopnia szypira II klasy rybołówstwa morskiego w stosunku 4 miesiące zatrudnienia na tych stanowiskach za 1 miesiąc wymaganej praktyki pływania; zaliczona w ten sposób praktyka nie może przekraczać połowy praktyki pływania wymaganej do uzyskania tego stopnia.

§ 87. 1. Samodzielna praktyka w pilotowaniu statków może być zaliczona do praktyki pływania wymaganej do uzyskania stopnia porucznika żeglugi małej lub porucznika żeglugi wielkiej, szypira II i I klasy rybołówstwa morskiego i porucznika żeglugi małej rybołówstwa morskiego lub porucznika żeglugi wielkiej rybołówstwa morskiego, a osobie posiadającej stopień starszego pilota również do praktyki pływania w żegludze małej wymaganej do uzyskania stopnia kapitana żeglugi małej lub kapitana żeglugi małej rybołówstwa morskiego w stosunku 2 miesiące pilotowania za 1 miesiąc pływania; zaliczona w ten sposób praktyka nie może przekraczać 12 miesięcy praktyki wymaganej do uzyskania określonego stopnia.

2. Osobom zatrudnionym w stocznjach na statkach na stanowiskach oficerskich odpowiadających stanowiskom istniejącym na statkach znajdujących się w eksploatacji, jak również oficerom i inspektorom nadzoru technicznego, skierowanym przez armatora do stałego nadzoru przy budowie lub remoncie kapitalnym statków w stoczni, zalicza się do praktyki pływania wymaganej do uzyskania poszczególnych stopni oficerskich:

- 1) w służbie pokładowej, z wyłączeniem stopni kapitana żeglugi wielkiej i kapitana żeglugi wielkiej rybołówstwa morskiego oraz w służbie radiokomunikacyjnej i administracyjno-gospodarczej — okres faktycznego pływania w podróżach próbnych,
- 2) w służbie mechanicznej i elektrycznej — cały okres zatrudnienia i stałego nadzoru przy właściwym montażu siłowni i urządzeń elektrycznych na statkach oraz okres pływania w podróżach próbnych i prób na uwięzi.

3. Zaliczenie, przewidziane w ust. 2, następuje w stosunku:

- 1) 1 miesiąc zatrudnienia za 1 miesiąc wymaganej praktyki przy zaliczaniu zatrudnienia na stanowiskach: kapitanów (kierowników statków), I radiooficerów, I i II mechaników oraz I elektryków,
- 2) 2 miesiące zatrudnienia i stałego nadzoru za 1 miesiąc wymaganej praktyki przy zaliczaniu zatrudnienia na pozostałych stanowiskach oficerskich i inspektorów nadzoru.

Zaliczone w ten sposób zatrudnienie nie może przekraczać połowy praktyki pływania, wymaganej do uzyskania poszczególnych stopni oficerskich.

4. Zatrudnienie na stanowiskach inspektorów technicznych okrętowej służby mechanicznej i elektrycznej w przedsiębiorstwach żeglugowych, w urzędach morskich i w Polskim Rejestrze Statków zalicza się oficerom tych służb i kandydatom na nich do praktyki pływania oraz do praktyki warsztatowej i stoczniowej, wymaganej do uzyskania poszczególnych stopni — w stosunku 4 miesiące zatrudnienia na tych stanowiskach za 1 miesiąc wymaganej praktyki; zaliczenie to dotyczy wszystkich stopni. Zaliczona w ten sposób praktyka nie może przekraczać 6 miesięcy praktyki wymaganej do uzyskania poszczególnych stopni.

5. Oficerom służby pokładowej, mechanicznej i elektrycznej zalicza się do okresu praktyki wymaganej do uzyskania wyższych stopni odpowiednio okres pracy na stano-

wisku kierownika lub oficera praktyk na statkach szkolnych lub na innych statkach objętych niniejszym rozporządzeniem pod warunkiem, że okres zaliczonej praktyki nie może wynosić więcej niż 8 miesięcy; zaliczenie to nie ma zastosowania przy ubieganiu się o stopnie kapitana żeglugi wielkiej, kapitana żeglugi wielkiej rybołówstwa morskiego, oficera mechanika okrętowego I klasy i oficera elektryka okrętowego I klasy.

§ 88. Praktykę wymaganą do uzyskania poszczególnych stopni oficerskich w służbie pokładowej na statkach rybackich, odbytą na statkach bazach i statkach łącznikowych rybołówstwa morskiego, zalicza się:

- 1) w żegludze bałtyckiej i małej — w wymiarze nie większym niż połowa praktyki wymaganej do uzyskania poszczególnych stopni oficerskich w tej służbie,
- 2) w żegludze wielkiej — w wymiarze nie większym niż trzy czwarte praktyki wymaganej do uzyskania poszczególnych stopni oficerskich w tej służbie.

§ 89. Przy zbiegu praktyk zastępczych, przewidzianych w § 11 (pływanie w żegludze przybrzeżnej) i w § 86—88, zaliczeniu na określony stopień podlega tylko jedna praktyka zastępcza.

§ 90. Uprawnienia zawodowe oficerów służby pokładowej statków rybackich przewidziane w § 20 przysługują również na statkach określonych w § 7, z wyjątkiem statków przeznaczonych lub używanych do przewozu ładunków lub pasażerów, statków szkolnych i naukowo-badawczych.

§ 91. Za zezwoleniem Ministra Żeglugi mogą być zatrudniane na statkach w charakterze oficerów na stanowiskach nie wymienionych w niniejszym rozporządzeniu osoby posiadające specjalne kwalifikacje zawodowe.

Rozdział 2

Przepisy szczególne dla marynarzy i rybaków.

§ 92. 1. Obywatele polscy, posiadający zagraniczne świadectwa marynarskie lub rybackie, mogą na ich podstawie za zezwoleniem dyrektora urzędu morskiego uzyskać odpowiednie świadectwa polskie.

2. Cudzoziemcy mający prawo stałego pobytu w Polsce, posiadający zagraniczne świadectwa marynarskie lub rybackie, mogą na ich podstawie za zezwoleniem dyrektora urzędu morskiego otrzymać odpowiednie świadectwa polskie po złożeniu egzaminu sprawdzającego znajomość języka polskiego i przepisów polskich obowiązujących w zakresie wykonywania czynności służbowych na polskich statkach morskich.

3. Cudzoziemcy mający prawo stałego pobytu w Polsce, a nie posiadający zagranicznych świadectw marynarskich lub rybackich, mogą za zezwoleniem dyrektora urzędu morskiego uzyskać stopnie marynarskie lub rybackie na warunkach ustalonych w niniejszym rozporządzeniu dla obywateli polskich.

§ 93. 1. Uczniowie szkoły morskiej w specjalności służby pokładowej otrzymują stopnie marynarskie na następujących warunkach:

- 1) po ukończeniu pierwszego roku nauki — stopień młodszego marynarza,
- 2) po ukończeniu drugiego roku nauki i odbyciu 6-miesięcznej praktyki pływania na statkach — stopień marynarza pokładowego.

2. Uczniowie szkoły morskiej w specjalności nawigacyjno-polowowej otrzymują stopnie rybackie na następujących warunkach:

- 1) po odbyciu pływania kandydackiego — stopień praktykanta,
- 2) po ukończeniu pierwszego roku nauki — stopień młodszego rybaka,
- 3) po ukończeniu drugiego roku nauki i odbyciu 6-miesięcz-

nej praktyki pływania na statkach rybackich w służbie pokładowej — stopień rybaka.

3. Uczniowie szkoły morskiej w specjalności służby mechanicznej otrzymują stopnie marynarskie (rybackie) na następujących warunkach:

- 1) po ukończeniu pierwszego roku nauki — stopień praktykanta motorzysty okrętowego i pomocnika palacza okrętowego,
- 2) po ukończeniu drugiego roku nauki i odbyciu 6-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi maszynowej (uczni, praktykanta motorzysty okrętowego lub pomocnika palacza okrętowego) — stopień palacza okrętowego lub stopień młodszego motorzysty okrętowego, w zależności od rodzaju posiadanej praktyki.

4. Uczniowie szkoły morskiej w specjalności służby administracyjno-gospodarczej otrzymują stopnie marynarskie (rybackie) na następujących warunkach:

- 1) po ukończeniu pierwszego roku nauki — stopień pomocnika stewarda,
- 2) po ukończeniu drugiego roku nauki i odbyciu 3-miesięcznej praktyki pływania na statkach — stopień młodszego stewarda.

5. Absolwenci szkoły morskiej w specjalności służby pokładowej posiadający 18-miesięczną praktykę pływania na statkach w służbie pokładowej otrzymują stopień starszego marynarza.

6. Absolwenci szkoły morskiej w specjalności służby nawigacyjno-półowowej posiadający 18-miesięczną praktykę pływania na statkach rybackich w służbie pokładowej otrzymują stopień starszego rybaka.

7. Absolwenci szkoły morskiej w specjalności służby mechanicznej posiadający 9-miesięczną praktykę pływania na statkach w służbie mechanicznej otrzymują stopień smarownika lub stopień motorzysty okrętowego, w zależności od rodzaju posiadanej praktyki.

8. Absolwenci szkoły morskiej w specjalności elektrotechniki okrętowej posiadający 6-miesięczną praktykę pływania na statkach w służbie elektrycznej otrzymują stopień elektromontera okrętowego.

9. Absolwenci szkoły morskiej w specjalności służby administracyjno-gospodarczej posiadający 10-miesięczną praktykę pływania na statkach w służbie administracyjno-gospodarczej otrzymują stopień stewarda.

10. Uczniowie technikum rybołówstwa morskiego w specjalności rybołówstwa kulturalnego otrzymują stopnie rybackie i marynarskie na następujących warunkach:

- 1) po ukończeniu pierwszego roku nauki — stopień praktykanta,
- 2) po ukończeniu pierwszego roku nauki i odbyciu 3-miesięcznej praktyki w warsztatach mechanicznych lub 3-miesięcznej praktyki pływania w służbie mechanicznej — stopień praktykanta motorzysty okrętowego,
- 3) po ukończeniu trzeciego roku nauki i odbyciu 6-miesięcznej praktyki pływania na statkach rybackich w służbie pokładowej — stopień rybaka, jeżeli mają ukończone 18 lat życia,
- 4) po ukończeniu trzeciego roku nauki i odbyciu 6-miesięcznej praktyki pływania na statkach rybackich w służbie mechanicznej — stopień młodszego motorzysty okrętowego, jeżeli mają ukończone 18 lat życia.

11. Absolwenci szkoły wymienionej w ust. 10 otrzymują:

- 1) stopień starszego rybaka, jeżeli posiadają 18-miesięczną praktykę pływania na statkach rybackich w służbie pokładowej,
- 2) stopień motorzysty okrętowego, jeżeli posiadają 12-miesięczną praktykę pływania na statkach w służbie mechanicznej i 3-miesięczną praktykę w warsztatach mechanicznych ukończonej szkoły albo w warsztatach me-

chanicznych i stoczniach przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych.

12. Absolwenci szkoły zawodowej typu technikum gastronomicznego lub hotelarskiego albo innej szkoły średniej o kierunku ekonomicznym lub handlowym otrzymują:

- 1) stopień młodszego stewarda, jeżeli posiadają 6-miesięczną praktykę pływania na statkach w służbie administracyjno-gospodarczej,
- 2) stopień stewarda, jeżeli posiadają 16-miesięczną praktykę pływania na statkach w służbie administracyjno-gospodarczej i złożą egzamin uzupełniający.

§ 94. 1. Praktykę pływania w żegludze krajowej zalicza się odpowiednio do uzyskania stopnia marynarza pokładowego i równorzędnych stopni innych służb, z wyjątkiem służby pokładowej na statkach rybackich, w stosunku 1 miesiąc tej praktyki za 1 miesiąc praktyki wymaganej.

2. Do uzyskania stopnia starszego marynarza i równorzędnych stopni innych służb zalicza się praktykę pływania w żegludze przybrzeżnej w stosunku 2 miesiące tej praktyki za 1 miesiąc praktyki wymaganej.

3. Praktyka zaliczona w sposób przewidziany w ust. 1 i 2 nie może przekraczać połowy praktyki wymaganej do uzyskania określonego stopnia.

4. Przy uzyskiwaniu stopni rybackich w służbie pokładowej posiadającą praktykę pływania w żegludze krajowej na statkach morskich innych niż rybackie oraz stoczniową praktykę pływania na statkach w podróży próbnych, jak również praktykę pływania na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, zalicza się do uzyskania poszczególnych stopni tylko do stopnia rybaka włącznie; zaliczenie to nie może przekraczać połowy praktyki pływania, wymaganej do uzyskania tego stopnia.

5. Praktyka pływania na kuterach rybackich w charakterze młodszego motorzysty lub motorzysty może być zaliczona w stosunku dwa miesiące za jeden miesiąc praktyki pływania w służbie pokładowej, wymaganej do uzyskania stopnia rybaka i starszego rybaka, z zastrzeżeniem, że zaliczona na stopień starszego rybaka praktyka pływania nie może przekroczyć połowy dodatkowej praktyki pływania wymaganej do uzyskania tego stopnia,

§ 95. 1. Marynarze i podoficerowie rezerwy Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza mogą uzyskać:

- 1) stopień młodszego marynarza, jeżeli posiadają 12-miesięczną praktykę pływania w dziale służby pokładowej na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza,
- 2) stopień marynarza pokładowego, jeżeli posiadają 24-miesięczną praktykę pływania w dziale służby pokładowej na okrętach Marynarki Wojennej lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, w tym co najmniej przez okres 6 miesięcy w stopniu starszego marynarza,
- 3) stopień starszego marynarza, jeżeli spełnili warunki wymagane do uzyskania stopnia starszego marynarza (§ 51 ust. 3),
- 4) stopień palacza okrętowego, jeżeli ukończyli kurs maszynistów w Marynarce Wojennej i posiadają warunki określone w § 63 ust. 3 pkt 2 i 3,
- 5) stopień młodszego motorzysty okrętowego, jeżeli ukończyli co najmniej kurs motorzystów w Marynarce Wojennej lub w służbie morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza i posiadają 24-miesięczną praktykę pływania w swej specjalności na okrętach Marynarki Wojennej lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza,
- 6) stopień smarownika okrętowego, jeżeli posiadają warunki wymagane do uzyskania stopnia palacza okrętowego i dodatkową 24-miesięczną praktykę pływania na statku

na stanowisku palacza okrętowego lub jeżeli zajmowali stanowisko dowódcy grupy maszynowej na okrętach Marynarki Wojennej,

- 7) stopień motorzysty okrętowego, jeżeli posiadają warunki wymagane do uzyskania stopnia motorzysty okrętowego, określone w § 63 ust. 6,
- 8) stopień elektromontera okrętowego, jeżeli ukończyli kurs elektryków okrętowych w Marynarce Wojennej lub w służbie morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza i posiadają 24-miesięczną praktykę w zawodzie elektrotechnicznym, w tym 6-miesięczną praktykę pływania na statku w specjalności elektryka okrętowego oraz 6-miesięczną praktykę na stanowisku dowódcy drużyny elektrycznej na okrętach Marynarki Wojennej lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza,
- 9) stopień młodszego kucharza okrętowego, jeżeli ukończyli co najmniej kurs kucharzy w Marynarce Wojennej i posiadają przynajmniej 12-miesięczną praktykę pływania oraz złożą egzamin przewidziany w § 69 ust. 2 pkt 3,
- 10) stopień kucharza okrętowego, jeżeli ukończyli kurs kucharzy w Marynarce Wojennej i posiadają co najmniej 36-miesięczną praktykę pływania oraz złożą egzamin przewidziany w § 69 ust. 4 pkt 3,
- 11) stopień młodszego stewarda, jeżeli ukończyli kurs administracyjno-gospodarczy w Marynarce Wojennej i posiadają co najmniej 12-miesięczną praktykę pływania,
- 12) stopień stewarda, jeżeli posiadają 12-miesięczną praktykę pływania w specjalności mesowej na okrętach Marynarki Wojennej, w tym co najmniej 6 miesięcy jako starszy mesowy, oraz dodatkową 12-miesięczną praktykę pływania na statku na stanowisku młodszego stewarda.

2. Jeżeli okres praktyki nabytej na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza jest dłuższy od tego rodzaju praktyki wymaganej według ust. 1 do uzyskania określonego stopnia marynarskiego, pozostałą praktykę zalicza się na poczet dodatkowej praktyki na stopień następny, jeżeli do jego uzyskania tego rodzaju praktyka jest wymagana.

3. Jeżeli okres praktyki określonej w ust. 2 jest krótszy od tego rodzaju praktyki wymaganej według ust. 1 do uzyskania pierwszego stopnia marynarskiego, praktykę tę należy uzupełnić odpowiednią praktyką na statkach objętych niniejszym rozporządzeniem.

§ 96. Do uzyskania stopni marynarskich w służbie pokładowej przewidzianych w § 49 przez osoby posiadające stopnie rybackie w służbie pokładowej (§ 57) wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia marynarza pokładowego — posiadanie stopnia rybaka;
2. do uzyskania stopnia starszego marynarza:
  - 1) posiadanie stopnia starszego rybaka,
  - 2) złożenie egzaminu uzupełniającego;
3. do uzyskania stopnia cieśli okrętowego:
  - 1) posiadanie stopnia cieśli rybołówstwa morskiego,
  - 2) złożenie egzaminu uzupełniającego;
4. do uzyskania stopnia bosmana:
  - 1) posiadanie stopnia bosmana rybołówstwa morskiego,
  - 2) złożenie egzaminu uzupełniającego.

§ 97. Do uzyskania stopni rybackich w służbie pokładowej (§ 57) przez osoby posiadające stopnie marynarskie w służbie pokładowej przewidziane w § 49 wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia rybaka:
  - 1) posiadanie stopnia marynarza pokładowego,
  - 2) odbycie 3-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w służbie pokładowej na statkach rybackich;
2. do uzyskania stopnia starszego rybaka:

- 1) posiadanie stopnia starszego marynarza,
- 2) złożenie egzaminu uzupełniającego,
- 3) odbycie 6-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku rybaka;
3. do uzyskania stopnia cieśli rybołówstwa morskiego:

- 1) posiadanie stopnia cieśli okrętowego,
- 2) złożenie egzaminu uzupełniającego,
- 3) odbycie 6-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku rybaka;
4. do uzyskania stopnia bosmana rybołówstwa morskiego:

- 1) posiadanie stopnia bosmana,
- 2) złożenie egzaminu uzupełniającego,
- 3) odbycie 6-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku starszego rybaka.

§ 98. Urzędy morskie wydają na wniosek armatora zezwolenia na odbycie praktyk przewidzianych w § 97 osobom, które spełniły pozostałe warunki wymagane zgodnie z wymienionym przepisem do uzyskania określonego stopnia rybackiego.

§ 99. 1. Osobom zatrudnionym w stocznich na statkach na stanowiskach marynarskich odpowiadających stanowiskom istniejącym na statkach znajdujących się w eksploatacji zalicza się do praktyki pływania wymaganej do uzyskania poszczególnych stopni marynarskich:

- 1) w służbie pokładowej — okres faktycznego pływania w podróżach próbnych,
- 2) w służbie mechanicznej i elektrycznej — cały okres zatrudnienia przy właściwym montażu siłowni i urządzeń elektrycznych na statkach oraz okres pływania w podróżach próbnych i okres prób na uwięzi.

2. Zaliczenie, o którym mowa w ust. 1, następuje w stosunku:

- 1) 1 miesiąc pływania w podróży próbnej za 1 miesiąc wymaganej praktyki w odniesieniu do wszystkich stopni marynarskich w służbach pokładowej, mechanicznej i elektrycznej,
- 2) 2 miesiące zatrudnienia za 1 miesiąc wymaganej praktyki w odniesieniu do wszystkich stopni marynarskich w służbach mechanicznej i elektrycznej; zaliczone w ten sposób zatrudnienie nie może przekroczyć połowy praktyki pływania wymaganej do uzyskania określonego stopnia.

§ 100. Przy zbiegu praktyk zastępczych, przewidzianych w § 94 i w § 99, zaliczeniu na określony stopień podlega tylko jedna praktyka zastępcza.

§ 101. Rybacy pełnomorscy mogą zajmować również stanowiska na statkach określonych w § 48, z wyjątkiem statków przeznaczonych lub używanych do przewozu ładunku lub pasażerów, statków szkolnych i naukowo-badawczych — na następujących warunkach:

- 1) stanowisko marynarza — osoby posiadające stopień rybaka,
- 2) stanowisko starszego marynarza — osoby posiadające stopień starszego rybaka,
- 3) stanowisko sternika — osoby posiadające co najmniej stopień starszego rybaka,
- 4) stanowisko cieśli okrętowego — osoby posiadające stopień cieśli rybołówstwa morskiego,
- 5) stanowisko nurka okrętowego — osoby posiadające kwalifikacje zawodowe nurka i stopień starszego rybaka,
- 6) stanowisko bosmana — osoby posiadające stopień bosmana rybołówstwa morskiego.

§ 102. Za zezwoleniem dyrektora urzędu morskiego mogą być zatrudniane na statkach w charakterze marynarzy i rybaków na stanowiskach nie wymienionych w niniejszym rozporządzeniu osoby posiadające specjalne kwalifikacje zawodowe.

DZIAŁ V

Kwalifikacje zawodowe członków załóg na statkach morskich odbywających podróże próbne.

§ 103. Podróżą próbną jest podróż odbywana przez statki nie będące w eksploatacji (nowo zbudowane, przebudowane i po remoncie stoczniowym), mająca na celu przeprowadzenie prób technicznych statku oraz jego mechanizmów i urządzeń.

§ 104. 1. Rodzaj oraz ilość stanowisk niezbędnych dla bezpieczeństwa żeglugi na statkach odbywających podróże próbne ustala urząd morski na wniosek dyrektora stoczni lub armatora.

2. Rodzaj oraz ilość stanowisk w służbie administracyjno-gospodarczej ustala dyrektor stoczni lub armator.

§ 105. 1. Stanowiska członków załóg na statkach odbywających podróże próbne powinny być obsadzone przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje zawodowe wymagane od członków załóg odpowiednich statków znajdujących się w eksploatacji.

2. W braku osób odpowiadających wymaganiom określonym w ust. 1 stanowiska członków załóg mogą zajmować również osoby posiadające uprawnienia (zezwolenia) wydane z zachowaniem warunków określonych w dalszych przepisach niniejszego działu; uprawnienia te wydaje na wniosek dyrektora stoczni urząd morski, jeżeli względy bezpieczeństwa żeglugi nie stoją temu na przeszkodzie.

3. Przepis ust. 2 nie ma zastosowania do stanowiska kierownika statku.

§ 106. 1. Stanowisko pierwszego (starszego) mechanika może zajmować na podstawie uprawnienia (zezwolenia) wydanego dla określonej podróży osoba posiadająca:

- 1) dyplom inżyniera mechanika ze specjalnością budowy maszyn lub siłowni okrętowych,
- 2) co najmniej 10-letni staż pracy w stoczni w wydziałach wyposażenia, kontroli technicznej, nadzoru budowy lub w bazie zdawczej,
- 3) staż pracy w służbie mechanicznej na statkach odbywających podróże próbne, w ilości co najmniej 80 podróży, w tym 40 podróży na stanowisku oficera mechanika; wymagana ilość podróży próbnych na stanowiskach nieoficerskich może być zastąpiona praktyką pływania w służbie mechanicznej na statkach w eksploatacji — przy czym 1 rok tej praktyki stanowi równoważnik 20 podróży próbnych,
- 4) pozytywną opinię zawodową wydaną przez dyrektora stoczni.

2. Do zajmowania innych stanowisk w trybie określonym w § 105 ust. 2 wymagane są następujące warunki:

- 1) dla stanowisk oficerskich w służbie mechanicznej:
  - a) posiadanie dyplomu inżyniera mechanika ze specjalnością budowy maszyn lub siłowni okrętowych,
  - b) posiadanie co najmniej 5-letniego stażu pracy w stoczni w wydziałach: wyposażenia, kontroli technicznej, nadzoru budowy lub w bazie zdawczej,
  - c) odbycie stażu pracy na statkach odbywających podróże próbne w charakterze członka załogi w służbie mechanicznej w ilości co najmniej 20 podróży,
  - d) posiadanie pozytywnej opinii zawodowej wydanej przez pierwszego mechanika (kierownika maszyn) statku,
- 2) dla stanowisk oficerskich w służbie elektrycznej:
  - a) posiadanie dyplomu inżyniera elektryka,
  - b) posiadanie co najmniej 5-letniego stażu pracy w stoczni w wydziałach montażu instalacji urządzeń elektrycznych,
  - c) odbycie stażu pracy na statkach odbywających podróże próbne w charakterze członka załogi w służbie elektrycznej w ilości co najmniej 12 podróży,
  - d) posiadanie pozytywnej opinii zawodowej wydanej przez pierwszego mechanika (kierownika maszyn) statku,

3) dla stanowisk marynarskich (rybackich) w służbie pokładowej:

- a) posiadanie co najmniej 24-miesięcznego stażu pracy w stoczni w wydziałach: prób, obsługi statków lub w oddziale wyposażenia pokładowego,
- b) posiadanie pozytywnej opinii zawodowej wydanej przez kapitana statku,

4) dla stanowisk marynarskich (rybackich) w służbie mechanicznej i elektrycznej:

- a) posiadanie co najmniej 24-miesięcznego stażu pracy w odpowiednich warsztatach stoczni,
- b) posiadanie pozytywnej opinii zawodowej wydanej przez pierwszego mechanika (kierownika maszyn) statku.

§ 107. Przy wydawaniu uprawnień (zezwoleń) przewidzianych w § 105 ust. 2 urząd morski określa stanowisko, jakie może objąć osoba otrzymująca uprawnienie.

§ 108. Na statku odbywającym podróże próbne liczba osób zajmujących stanowiska marynarskie (rybackie) na podstawie uprawnień (zezwoleń) wydanych przez urząd morski w służbach pokładowej, mechanicznej i elektrycznej nie może przekraczać 50% stanu załogi marynarskiej w każdej z tych służb.

§ 109. Dyrektor urzędu morskiego w porozumieniu z dyrektorem stoczni ustala zasięg odbywania podróży próbnych.

DZIAŁ VI

Dyplomy, świadectwa, egzaminy.

§ 110. 1. Uzyskanie stopnia oficerskiego potwierdza się dyplomem, a stopnia marynarskiego i rybackiego — świadectwem.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy najniższego stopnia marynarskiego i rybackiego w każdej specjalności w służbach pokładowej, mechanicznej i administracyjno-gospodarczej oraz stopnia młodszego rybaka.

3. Wzory dyplomów i świadectw określają odrębne przepisy.

§ 111. 1. Dyplomy kapitana żeglugi wielkiej, kapitana żeglugi wielkiej rybołówstwa morskiego i oficera mechanika okrętowego I klasy wydaje Minister Żeglugi na wniosek urzędu morskiego.

2. Dyplomy nie wymienione w ust. 1 oraz świadectwa marynarskie i rybackie wydają dyrektorzy urzędów morskich.

3. Podania o wydanie dyplomów i świadectw należy składać do urzędu morskiego.

§ 112. 1. Programy kursów i egzaminów oraz regulamin egzaminów określają odrębne przepisy.

2. Przepisy te w zakresie dotyczącym oficerów wydawane są w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, a w stosunku do oficerów służby radiokomunikacyjnej — ponadto w porozumieniu z Ministrem Łączności.

§ 113. 1. Komisje egzaminacyjne powołuje Minister Żeglugi określając — w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac — zasady wynagradzania za udział w pracach tych komisji.

2. Minister Żeglugi może upoważnić dyrektorów urzędów morskich do ustalania składu komisji egzaminacyjnych dla marynarzy i rybaków.

3. W skład komisji egzaminacyjnych wchodzi również przedstawiciele Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców oraz przedstawiciele Marynarki Wojennej.

4. Za przeprowadzenie egzaminu pobiera się opłaty w wysokości określonej przez Ministra Żeglugi w porozumieniu z Ministrem Finansów.

DZIAŁ VII

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 114. 1. Dyplomy oficerów służby nawigacyjnej i mechanicznej uzyskane na podstawie rozporządzenia Ministra Żeglugi z dnia 9 marca 1949 r. w sprawie kwalifikacji kapita-

nów i oficerów na polskich morskich statkach handlowych (Dz. U. Nr 21, poz. 140), dyplomy oficerów i świadectwa marynarzy wszystkich służb uzyskane na podstawie rozporządzenia Ministra Żeglugi i Gospodarki Wodnej z dnia 4 czerwca 1958 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych oficerów i marynarzy na polskich morskich statkach handlowych (Dz. U. Nr 39, poz. 178), dyplomy oficerów i świadectwa marynarzy wszystkich służb uzyskane na podstawie rozporządzenia Ministra Żeglugi z dnia 7 lutego 1963 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych oficerów i marynarzy na polskich statkach morskich (Dz. U. Nr 7, poz. 40) oraz dyplomy oficerów i świadectwa marynarzy wszystkich służb uzyskane na podstawie rozporządzenia Ministra Żeglugi z dnia 19 kwietnia 1967 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych członków załóg polskich statków morskich (Dz. U. Nr 18, poz. 82) traktowane są jak odpowiednie dyplomy i świadectwa uzyskane na podstawie niniejszego rozporządzenia.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do dyplomów porucznika żeglugi przybrzeżnej oraz do świadectw stewarda gospodarczego i starszego palacza.

3. Dyplomy oficerów służby nawigacyjnej i mechanicznej uzyskane na podstawie rozporządzenia z dnia 30 listopada 1931 r. o kwalifikacjach oficerów w polskiej marynarce handlowej (Dz. U. z 1932 r. Nr 4, poz. 24 i z 1935 r. Nr 15, poz. 84) podlegają wymianie na odpowiednie dyplomy przewidziane w niniejszym rozporządzeniu.

§ 115. 1. Osoby posiadające dyplomy porucznika żeglugi przybrzeżnej oraz świadectwa stewarda gospodarczego i starszego palacza wydane na podstawie nie obowiązujących już przepisów mogą wymienić je na ustalone niniejszym rozporządzeniem odpowiednie dyplomy porucznika żeglugi małej i intendenta III klasy oraz świadectwa smarownika okrętowego lub motorzysty okrętowego po złożeniu egzaminu wymaganego w niniejszym rozporządzeniu do uzyskania odpowiedniego stopnia; jednakże osoby posiadające stopień starszego palacza powinny posiadać praktykę pływania wymaganą w § 63 ust. 5 pkt 2 lub ust. 6 pkt 2.

2. Osoby posiadające dyplomy porucznika żeglugi przybrzeżnej, które nie złożyły egzaminu określonego w ust. 1, mogą wymienić posiadane dyplomy na dyplom porucznika żeglugi przybrzeżnej przewidziany w przepisach dotyczących kwalifikacji zawodowych członków załóg polskich statków morskich uprawiających żeglugę krajową.

§ 116. 1. Dyplomy oficerskie i świadectwa rybackie uzyskane na podstawie dotychczasowych przepisów dotyczących kwalifikacji zawodowych członków załóg morskich statków rybackich traktowane są jako odpowiednie dyplomy i świadectwa uzyskane na podstawie niniejszego rozporządzenia, z tym że stopień szypra odpowiada stopniowi szypra II-klasy rybołówstwa morskiego. Osoby, które posiadają stopień szypra i spełniają warunki określone w § 18 ust. 2 pkt 2 i 3, otrzymują stopień szypra I klasy rybołówstwa morskiego. Na wniosek osób zainteresowanych dyplomy i świadectwa te mogą być wymienione na odpowiednie dyplomy i świadectwa przewidziane niniejszym rozporządzeniem.

2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania do dyplomów oficerów służby mechanicznej oraz świadectw cieśli okrętowego.

§ 117. Dyplomy oficerów służby mechanicznej oraz świadectwa cieśli okrętowego wydane na podstawie dotychczasowych przepisów dotyczących kwalifikacji zawodowych członków załóg morskich statków rybackich zachowują swoją ważność, a posiadaczom tych dyplomów i świadectw przysługują uprawnienia określone w rozporządzeniu Ministra Żeglugi z dnia 10 marca 1964 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych oficerów i rybaków na polskich morskich statkach rybackich (Dz. U. Nr 12, poz. 74). Dyplomy te mogą być na wniosek zainteresowanych wymienione na odpowiednie dyplomy przewidziane niniejszym rozporządzeniem osobom

posiadającym praktykę pływania wymaganą w myśl § 25 do uzyskania danego stopnia. Świadectwa cieśli okrętowego mogą być na wniosek zainteresowanych wymienione na świadectwa cieśli rybołówstwa morskiego przewidziane niniejszym rozporządzeniem osobom, które spełniły warunki wymagane do uzyskania stopnia starszego rybaka (§ 59 ust. 4).

§ 118. Niezależnie od dyplomów lub świadectw potwierdzających uzyskanie odpowiedniego stopnia oficerowie i marynarze służby radiokomunikacyjnej obowiązani są posiadać świadectwa przewidziane w przepisach dotyczących wydawania świadectwa radiooperatora.

§ 119. Ukończenie Państwowej Szkoły Rybołówstwa Morskiego w specjalności służby pokładowej lub mechanicznej traktuje się jak ukończenie szkoły morskiej odpowiednio w specjalności nawigacyjno-połowowej lub mechanicznej.

§ 120. 1. W wypadkach szczególnie uzasadnionych Minister Żeglugi może wyrazić zgodę na uzyskanie określonego stopnia oficerskiego przez osobę, której wykształcenie zawodowe lub rodzaj praktyki nie odpowiadają ściśle przepisany wymaganiom, jeżeli okres posiadanej praktyki pływania nie jest krótszy od określonego dla osób posiadających wykształcenie zawodowe wymagane w rozporządzeniu.

2. Minister Żeglugi może przekazać dyrektorom urzędów morskich uprawnienia określone w ust. 1 w odniesieniu do stopni: szypra II i I klasy oraz porucznika żeglugi małej rybołówstwa morskiego, porucznika żeglugi małej, oficera mechanika okrętowego V i IV klasy, jak również w odniesieniu do najniższego stopnia oficerskiego w służbach elektrycznej, radiokomunikacyjnej i administracyjno-gospodarczej.

§ 121. W wypadkach szczególnie uzasadnionych dyrektor urzędu morskiego może wyrazić zgodę na uzyskanie określonego stopnia marynarskiego lub rybackiego przez osobę, której wykształcenie zawodowe lub rodzaj praktyki nie odpowiadają ściśle wymaganiom określonym do uzyskania tego stopnia, jeżeli okres posiadanej praktyki pływania nie jest krótszy niż wymagany do uzyskania tego stopnia w rozporządzeniu.

§ 122. W wypadkach uzasadnionych względami konieczności eksploatacyjnej dyrektor urzędu morskiego może wydać oficerowi, marynarzowi lub rybakowi na czas określony zezwolenie uprawniające do zajmowania stanowiska wyższego niż to, do którego zajmowania uprawnienia posiadanej przez niego dyplom lub świadectwo, pod warunkiem zachowania niezbędnych wymagań bezpieczeństwa żeglugi.

§ 123. Osoby, które w dniu wejścia w życie rozporządzenia posiadają dyplom porucznika żeglugi małej i 4-letnią praktykę na stanowisku kierownika statku ratowniczego objętego rozporządzeniem, mogą zajmować to stanowisko na statku tego rodzaju bez obowiązku uzyskania stopnia porucznika żeglugi wielkiej wymaganego w myśl § 13.

§ 124. Warunek umiejętności pływania (§ 4 ust. 3) nie dotyczy osób zatrudnionych na statkach morskich, które przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia ukończyły 44 lat życia.

§ 125. Ilekroć obowiązujące przepisy odsyłają do przepisów dotyczących kwalifikacji zawodowych członków załóg polskich statków morskich, należy przez nie rozumieć przepisy niniejszego rozporządzenia.

§ 126. Traci moc:

- 1) rozporządzenie Ministra Żeglugi z dnia 10 marca 1964 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych oficerów i rybaków na polskich morskich statkach rybackich (Dz. U. Nr 12, poz. 74), z zastrzeżeniem wynikającym z § 117.
- 2) rozporządzenie Ministra Żeglugi z dnia 19 kwietnia 1967 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych członków załóg polskich statków morskich (Dz. U. Nr 18, poz. 82).

§ 127. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1972 r.

Minister Żeglugi: J. Szopa